

Jó Pajtás

2018. II. 22.

72. évf., 5. szám

Fotó: Gergely Árpád

*Elmúlt farsang,
itt hagyott,
a lányoknak
bút hagyott...*

*- Péity Boglárka,
gombosi ötödikes*

AJÁNDÉKPOSZTER
Költöző madarak

**MAGYAR
TRÓNKÖVETELŐK**
*A pólai remete
és a törvénytelen
királyfi*

**HATVANÉVES
A LEGO**
*Egyszerű elemekből
végtelen számú
alakzat*

Jobban vigyázz magadra, halacska! – Masa Dávid, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az anyanyelv ünnepe

Banglades javaslatára az ENSZ 1999-ben február 21-ét NEMZETKÖZI ANYANYELVI NAP-pá nyilvánította. 2000-ben ünnepelték először. Hogy miért tett Banglades ilyen javaslatot? 1952-ben országukban az urdut nyilvánították az egyetlen hivatalos nyelvvé, noha a bangladesiek anyanyelve a bengáli. Február 21-én Dakkában a diákok fellázkodtak az intézkedés ellen. Ekkor a rendőrség és a tüntetők összetűzésbe keveredtek, öt diák meghalt. A bangladesiek akkor az anyanyelv napjává nyilvánították a napot.

„Arra, hogy a kokast kakasnak, a szómát szalmának, az ustort ostornak, a főcskét fecskének is mondják, tizenkét éves korom tájt döbbsentem rá végérvényesen. Akkor, amikor a hat osztályt kijártam, s elkerültem hazulról. S hogy valaki a nyílt utcán, nagy csödület előtt, nem lepökte, hanem csak leköpte haragosát, erre is ugyanakkor.” (Csoóri Sándor: Találkozásaim az anyanyelvvel)

„Ezért szeretem a jó műfordítókat, a népek lelkének tolmácsait. Nélkülük vak és süket maradna az emberi érdeklődés majdnem mindarra, ami a költészetből kívül esik a nyelv határain. Nyelvtudás nélkül persze mindenre az maradna. Ha nem volna kulcsunk az idegen nyelvekhez, úgy élnénk a földön, fajunk, népünk és nyelvünk magányába zárva, és ugyanakkor kisebb-nagyobb közösség bábeli zűrzavarában, ahogy az állatfajták élnek.” (Szabó Lőrinc: A műfordítás öröme)

PÁLYÁZAT

Mátyás megválasztása

Ez az év Mátyás király éve lesz, királlyá választásának 560., és születésének 575. évfordulója jegyében zajlik. A jubileum megünnepléséhez társulunk ezzel a pályázattal, reméljük, titeket is megmozgat, és sok szép munkával leptek meg bennünket. Mátyás királlyá választásának története valóságos legenda. A királyválasztás történetét – a saját értelmezéseitekben – lerajzolhatjátok, de le is írhatjátok. Vagyis pályázatunk nyitott a képzőművészeti munkák (bármilyen stílus) és az irodalmi alkotások előtt (vers vagy próza) is.

A pályamunkákat március 5-éig várjuk címünkre: Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy jopajtas.szerk@magyarszo.rs – MÁTYÁS KIRÁLY-PÁLYÁZAT). Kérjük, adataitokat is tüntessék fel: név, osztály, helység, cím. Az eredményt március 15-ei számunkban tesszük közzé.

Szólj, síp, szólj!

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya és az Újvidéki Rádió harmincharmadik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások népzenei vetélkedőjét. A jelentkezők különböző kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek. Három-öt perces műsorral léphetnek föl, a csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenötöt. A táncmuzsika mintájára alakult együtteseknél az átlagéletkor számít. A vetélkedőről készült hangfelvételt az Újvidéki Rádió különböző műsoraiban bemutatja. A vetélkedőt 2018. április 21-én tartjuk az Újvidéki Rádióban.

Jelentkezési határidő: 2018. március 10.

A benevezéseket a következő e-mail címre várjuk: szabogabriella848@gmail.com vagy postai úton az Újvidéki Rádió, Ignjat Pavlas u. 3., 21 000 Novi Sad címen. A borítékra írják rá: 33. Szólj, síp, szólj! A jelentkezési lapon kérjük feltüntetni a következőket: név, lakcím, telefon, település irányítószámmal, iskola vagy művelődési egyesület neve, osztály, a felkészítő neve, az összeállítás címe, táji meghatározása és időtartama, énekes vagy hangszeres kategória, hangszer, csoportok esetén a tagok száma.

Bővebb tájékoztatás a 064/81-95-216-os mobiltelefonon kapható (Szabó Gabriella).

CÍMOLDALI KÉPÜNKHÖZ

Kék

Volt nekem egy kék szekrényem
Kék volt ám ott benne minden
Kékes szekrény, kékes edény
Ezen helyen minden enyém.

Legyen kék minden ég
Csillogjon szépen minden ég.
Könnyen beszél eme személy
Kék színből már legyen elég.

Péty Boglárka, 5. osztály,
József Attila iskola, Gombos

* A címlapon farsangi öltözetben látható Péty Boglárkát, a gombosi József Attila iskola kiválóságát, akit a február 4-ei farsangi mulatságon kaptunk lencsevégre. Boglárka az 5. c osztályt erősíti sokoldalú tehetségével. Versét Huszár Izabella magyartanár közreműködésével közöljük.

Megrendelhető a Tigrislélek

Lapunk új kiadványa, a Tigrislélek című novellaantológia a Jó Pajtás születésének 70. évfordulója alkalmából készült, és a vajdasági magyar kispóza világába nyújt betekintést. Azok figyelmébe ajánljuk, akik egy tetszetős, igényes kiadvány által az irodalom sajátos berkeiben szeretnének elmélyülni, akik prózamondó versenyre keresnek megfelelő szöveget, vagy egyszerűen csak olvasni szeretnének. Kötetünk elnyerte a 2017. évi Vajdasági Szép Magyar Könyv díjat tankönyvpótló kategóriában.

A Magyar Szó Kft. és a Forum Könyvkiadó közös kiadványa, a mintegy kétszáz oldalas Tigrislélek 400 dináros áron (plusz postaköltség) megrendelhető lapterjesztőnkél a 021/557-304-es, vagy a 021/557-244-es telefonszámon, és a plasman@magyarszo.rs e-mail-címen.

*Ez a krumppli nem az orrom,
bár most az orromon hordom,
farsang van, jó tréfa az,
ha a zsűri rám szavaz.*

*Bohóc vagyok én a bálon,
a táncot is megpróbálom.
ha nagy cipőm fenn akad,
a publikum rám kacag.*

*A földj egy dobos torta,
bohócnak való az volna.
Hogyha talán megnyerem,
Lisztes számmal lenyelem.*

(Donkó Sándor: Bohóc)

A mint Donkó Sándor Bohóc című versében a főhős, úgy a farsangi bulin a főszervezők szintén bohócnak öltöztek. Igaz, tortát nem lehetett nyerni, de fánk volt bőven: összesen kétszáz!

A téli, tél végi vidám mulatozások időszaka a vízkeresztől hamvazószórdáig farsang. (Idén február 14-én zárul). Ilyenkor a mulatozás a főszerep, valamikor a farsangi bálokon találtak egymásra a fiatalok.

Maskarádé Óbecsén

Az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben február 4-én **Cseszák Balázs** és **Cseszák Korcsik Anikó** irányításával fergeteges bulit csaptak. Táncoltak, énekeltek. Részt vettek a középiskolások, a Samu Mihály, a Petőfi Sándor, a Sever Đurkić, a Zdravko Gložanski iskola tanulói, az ovisok, sőt még a napközi-sek is ott „örpködtek” csodaszép pillangóruhákban.

A főszervező elmondta, hogy ilyenkor télen mindig megszervezik a gyerekek szórakoztatására a Maskarádét, ahol farsangi játékokkal, táncsal szórakoztatják őket. Nagy volt a nyüzsgés a kultúrkör nagytermében, a jelmezbe öltözött gyerekek voltak vagy százan, talán ennél is többen. Hogy ki milyen jelmezbe öltözött? Volt minden: bohóc, tündér, királylány, hercegnő, boszorkány, indiánlány, ördögök, orvos, Hófehérke... Nagy jajgatás, sírás közepette eltemették a bögőt is.

A Fokos zenekar is kivonult, hogy a gyerekeknek húzza a talpalávalót. A főszervezők irányításával mindenki táncolt, énekel. **Kovács Franciska** népdalénekes, néptáncos sok szép dalra tanította a víg jelmezeseiket. Nemcsak a kultúrkörben láthattuk a jelmez-

Ilyenek lennének az ördögök?

be öltözött fiatalokat, hanem az utcán is nagy zajjal fölvonult a jelmezbe öltözött gyereksereg. Visszatérve az udvarba, következett a buli fénypontja: a telet jelképező szalmabábu elégetése, jelezve, hogy az összesereglettek véget kívánnak vetni a télnek. Tavaly még megdobálták a bábút hógolyóval, idén erre nem került sor, mert nem volt hó. De kórusban énekeltek: Elmúlt farsang, itt hagyott,/ a lányoknak bút hagyott, /de énnékem nem hagyott, mert még kicsike vagyok./

Reméljük, a nagy hangzavar elriasztotta a telet, s nem jön vissza!

Koncz Erzsébet

Nyuszi és bohóc a táncporondon

Viszik a szalmabábút

Fogy a farsangi fánk

Elégett a szalmabáb

Minden könyv kinyitásával egy új világ nyílik meg előtted

Elmondják a topolyai Solymosy Könyvesház tulajdonosai, akik udvarnoki szavalóversenyünk résztvevőit is megajándékozták

Tavaly ősszel nagy örömet szerzett nekünk a topolyai **Solymosy Könyvesház**, amikor mintegy félszáz ajándékkönyvvel jutalmazta meg a Szűcs Imréről elnevezett vers- és prózamondó versenyünk résztvevőit. Később, a karácsonyi Magyar Szóban már megismerhetjük ezt a topolyai vállalkozó családot, melyben mindenkinek a könyv a hivatása. Abban az interjúban **Solymosy Lajos** és felesége, **Viktória** meséltek családjuk kapcsolódásáról a könyvek világához, arról, hogyan és miként kezdtek bele egy vállalkozásba, amelynek eredményeként rengeteg szép könyv jut el az írótól az olvasóig. A minap viszont arra voltunk kíváncsiak, mit tudnak nyújtani, ajánlani, vagy éppen tanácsolni nektek, akik még csak néhány évvel ezelőtt léptétek át Betűország kapuját.

– Többnyire gyermekkönyveink vannak, mert vásárlóink ezeket keresik a legjobban – válaszolja Lajos, a Solymosy Könyvesház egyik vezetője a topolyai piacon felállított standjuk előtt arra a kérdésre, hogy milyen olvasnivalóval várják az érdeklődőket. – Egyéb könyveket általában csak rendelésre hozunk. Elmondhatom azonban, hogy az itt kiállított könyvek csak egy részét képezik a teljes kínálatnak. Igyekszünk olyan könyveket hozni, amelyek serkentik és segítik a gyerekek gondolkodását, fejlődését. A mesekönyvek is segítik, de ezek az egyéb, oktatási céllal íródott könyvek a legújabb kutatások alapján készültek, és úgy gondoljuk, hogy ezek még kevésbé fordulnak elő a családokban, mint a mesekönyvek, ezért vannak túlnyomórészt ilyen kiadványok kínálatunkban.

Mit tapasztal, hogyan lehet közelebb hozni a gyerekeket a könyvek világához, az olvasáshoz napjainkban, az elektronikus „kütyük” világában?

– Úgy gondolom és úgy látom, hogy ez a csata elsősorban a családokban dől el – válaszolta. – Az itt megforduló vásárlók szokásait figyelembe

Az a gyerek, aki nagyon akarja, megtalálja az utat a könyvek világához – vallják Solymosyék

véve elmondhatom, hogy azokban a családokban, ahol a felnőttek olvasnak, illetve a felnőtt úgy viszonyul a könyvhöz, hogy az segíti a gyereket, ott a gyerekek is olvasnak. Másrészt hallomásból tudom, hogy egyes szülők azt mondják a gyerekeknek, ott van a számítógép, a tévé, ülj oda, addig sincs veled gondom. Viszont a gyerekekkel foglalkozni kell, sokat kell vele beszélgetni, már kis korától, mert úgy tanul meg beszélni, úgy tanulja meg használni, tisztelni, szeretni az anyanyelvét, és ezáltal a könyvhöz is közelebb kerül a gyerek. Érdekes megfigyelni, hogyan viszonyulnak az emberek a könyvekhez. Van olyan, amikor a szülő megáll a pult előtt gyermekeivel és sorban átnézik, belelapoznak egy-egy kiadványba. Ilyenkor a gyerekek is érdeklődnek a könyvek iránt, viszont sajnos nagyon sok az ellenpélda is, amikor a gyerek odajönne bepillantani ebbe a csodálatos világba, a szülő pedig teljes érdeklenséggel elhúzza onnan. Nem arra törekszünk, hogy a legolcsóbb könyveket hozzuk be, hanem

arra, hogy a legjobbakat kínáljuk fel vásárlóinknak. Az a tapasztalatunk, hogy nem annyira az ár a döntő érv egy könyv mellett, mint inkább a tartalma. Tapasztalatból mondhatom, hogy nem a könyv a legdrágább ajándék, de hogy az egyik leghasznosabb, ahhoz nem fér kétség.

Solymosy Viktória talán még többet kerül személyes kapcsolatba a vásárlókkal. Tőle azt kérdeztük, hogy milyen könyvek a legkelendőbbek és milyen újdonságokkal várják az idén a gyerekeket?

– Nagyon változó. Sokszor a gyerekektől szerzek tudomást egy-egy újabb könyvújdonságról, amiről ők már hallottak ismerősüktől, vagy olvastak valahol. Az utóbbi időben például igen keresettek Leiner Laura kötetei, akitől még mindig a legtöbben *A Szent Johanna Gimi* című ifjúsági naplóregény-sorozatát ismerik és kedvelik. Érdekes, hogy az a gyerek, aki nagyon akarja, megtalálja az utat a könyvek világához. Amint Lajos is elmondta, nem az ár a döntő a kínálatunkban, hanem a minőség, a tartalom. Van rá példa, hogy az egyik könyvet a nagymama, a másikat a nagynéni, a harmadikat a szülő veszi meg a kis érdeklődőnek. Zseniális dolog látni ezt, és nem azt tapasztalni, hogy nincs érdeklődés. Aki már kis korában megismerte a könyvek világát, az ma is olvas, sőt felnőtt korában is olvasni fog. Káich Katalin írásából tudom, hogy például a norvég gyerekek ötödikes korukig csak népmeséket, népi mondákat olvasnak, mert azokból minden kiderül: a huncutság, a ravaszság, a törekvés, a bölcsesség. Nálunk ez nem annyira kifejezett, de az utóbbi időben már nem becsülük le a mesekönyveket sem. Nem is kell megvonni gyermekeinktől a meséket. Az élet azt bizonyítja, hogy a legtöbb esetben ezek révén nyílik meg előttük egy szélesebb, még szebb világ. Tehát az idén is megtalálhatóak lesznek nálunk az oktatási céllal kiadott könyvek mellett a meséskönyvek is.

Kiss Zoltán

Nem a könyv a legdrágább ajándék, de a leghasznosabb – Solymosyék kínálata

Lajos mindig barátságosan kínálja a könyvet

Reggelizz, mint a király...

Te figyelsz az egészségedre? – Mit gondolnak az egészséges életmódról az óbcesei Samu Mihály iskola növendékei?

Számos életmód-minta gyermekkorunkból ered. Ezért azok a gyermekek, akiknek megtanítják, hogy milyen fontos az egészséges táplálkozás, és akik helyes táplálkozási szokásokat alakítanak ki, felnőttként is nagyobb valószínűséggel folytatnak majd kiegyensúlyozott életmódot.

Az egészséges étrendnek megfelelő mennyiségben kell tartalmaznia a szervezetünk számára fontos energiát adó tápanyagokat (fehérjéket, zsírokat, szénhidrátokat) és energiát nem adó tápanyagokat (vitaminokat, ásványi anyagokat és nyomelemeket). Próbáljunk változatosan táplálkozni minél többféle nyersanyag felhasználásával, a lehető legtöbbféle készítési módot alkalmazva. Ezzel nemcsak ízletes ételek kerülnek asztalunkra, hanem sokkal nagyobb a valószínűsége annak, hogy minden szükséges tápanyagot biztosítottunk a szervezet részére. Néhány iskolában, így az óbcei közgazdasági középiskolában a cukrászok, a szakácsok egészségügyi nevelést is tanulnak: az egészséges életmódról, az egészséges táplálkozásra oktatják a diákokat. Mivel az iskolákban a felsősök közül kevesen uzsonnáznak, föl hívják figyelmüket, hogy maguk készítsék el otthon az uzsonnájukat egészséges, teljes kiőrlésű lisztből sütött kenyérből vagy péksüteményből, mely mellé kerülhet joghurt, alma... Meg a mozgás fontosságára is föl hívják a figyelmet.

Az óbcei városközponttól több mint három kilométerre lévő Újfaluba, a Samu Mihály iskolába karikázom, s azon gondolkodom, hogy a gyerekek tanulnak-e a helyes, egészséges táplálkozásról, hisznek-e az egészséges életmódban. **Horák Kornél** biológiai tanár és tanítványai várnak rám: a hatodikos **Lengyel Levente**, **Sóregi Szabolcs**, a hetedikos **Bende Ákos**, **Krémer Martina**, **Novák Henrietta**, a nyolcadikos **Magyar Huba** és **Gergely Dávid**.

Ákos szerint sokat kell sportolni, egészséges ételeket kell enni.

– No, én nem mindig eszek egészséges ételeket – vallja be –, szeretem a zsírosabb húst is. De az iskolában uzsonnázom. Sokat szoktam sportolni, szaladni, focizni... Levente sem veti meg a finom, zsíros ételeket, de a gyümölcs is a kedvence.

– Ilyenkor, jó időben sokat vagyok kint a levegőn a barátokkal – meséli –, ugyanis szeretek szaladni, kosárlabdázni, focizni, meg parkourozni. Sok gyerek van az utcánkban, s jókat játszunk, bukfencezünk, fára mászunk.

Szabolcs is fontosnak tartja az egészséges táplálkozást.

– Fontos, hogy fitteek maradjunk, hogy bármilyen fizikai munkát el tudjunk végezni. Fontos, hogy reggelire többet együnk. Szeretem a sonkát, szalonnát, de néha gyümölcsturmixot is készítek. Ebédre szoktam sokat enni, este már kevesebbet. Fontosnak tartom a sportolást. Karatézom. Ma lesz a vizsgám, zöld kettő öves leszek. Szeretem ezt a sportot, versenyezni is megyek. Így voltam már Szegeden, több helyen Bánátban, Bácskában. Már sok aranyéremem van. A barátaimmal szeretek én is parkourozni, gördeszkázni, biciklizni. Kedvelem az extrém sportokat.

Martina szerint is fontos, hogy egészségesen táplálkozzunk.

– Néha én is megeszem a zsírosabb ételeket, de különösen az édességet szeretem. Anyukám néha süt teljes kiőrlésű lisztből kenyeret. Meg halat! Mivel messze lakom az iskolától, biciklizni is szoktam mindennap.

Henrietta a vitaminokra voksol.

– Nagyon fontos, hogy vitaminos ételeket együnk, a gyümölcs mellett főtt ételeket is vigyünk a szervezetbe. Sportolni kell, naponta összejövünk a barátokkal, hobbiból futunk, kerékpározunk. Reggelire gyümölcsturmixot készítek. Ezt már megszoktam. Va-

csorára szoktam szalonnát, kolbászt, s ehhez hasonlókat enni. Az iskolában a mi osztályunkban senki sem uzsonnázik. Mindig veszek a péknél valamilyen péksüteményt. Este a tévézés közben csipszet is szoktam ropogatni.

Huba szerint az egészséges életmód nemcsak a helyes táplálkozásból áll.

– Egészségünket befolyásolják a káros szenvedélyek, a cigaretta, az alkohol. Kilépvé az iskolából sok diák máris rágyújt. Hétvégén meg az alkohol. Én is szeretek enni, de én reggelire szoktam többet, ebédre kevesebbet, este meg semmit. Nekem is az az elvem, hogy: reggelizz, mint a király, ebédelj, mint a polgár, és vacsorázz, mint a koldus. A mozgás is fontos, én három éve úszom versenyszerűen. Van sok éremem, serlegem... Meg mindennap 8-9 kilométert lebiciklizek... Ma már nemigen járok versenyre, a tanulásra kell koncentrálni, mert szeretnék bejutni a középiskolába.

Dávid szerint is a reggeli a legfontosabb.

– Reggelire én is többet szoktam enni, uzsonnát a péknél veszek, leginkább pizzát. Este keveset szoktam enni. Számomra is fontos a mozgás, szeretek gördeszkázni, biciklizni. Néha a barátokkal focizunk – fejezi be beszélgetésünket Dávid.

Koncz Erzsébet

Lengyelországi díjat sepertek be

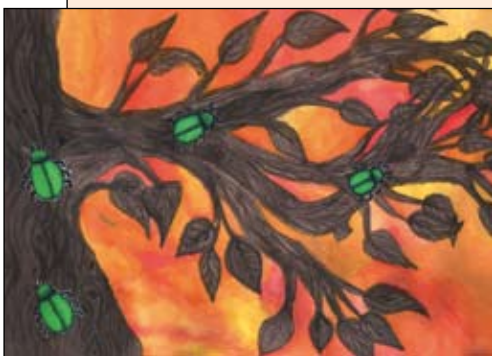
Egy Lengyelországban meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. Díjazott lett Dudás Edvin, Ivana Cvijan és Jovana Ledenski.

Edvin...

...valamint a két díjazott lány

Ivana kiváló munkája

A szabadkai Đuro Salaj iskola tanulói szép sikert értek el a Dohányzás nélküli nap elnevezésű rajzpályázaton, amit a szabadkai Egészségügyi Intézet írt ki.

Matković Petra 3. a osztályos tanuló első díjban részesült, Raffai Lenke 4. c osztályos pedig második lett. Felkészítő tanítóik Szalma Elvira és Soós Hedvig. Mindkettőjüknek gratulálunk!

Stojiljković Andrej, 4. osztály,
Đuro Salaj iskola, Szabadka

Körülvesz bennünket az energia

Az egyszerű energiahasznosítás témakörében tanulókat, mentor-tanárokat és oktatási-nevelési intézményeket díjaztak január végén a tartományi kormány épületében a Körülvesz bennünket az energia 2017 elnevezésű projektum záróünnepségén. A fődíjat a **nagykikindai Fejős Klára Általános Iskola** érdemelte ki. Ők gyűjtötték össze ugyanis a sikeres irodalmi és képzőművészeti munkáikkal a legtöbb pontot. Az iskola ajándékba kapott lappal térhetett haza.

Radics Ignác igazgatótól megtudtuk, a Fejős Klára Általános Iskola tanulói a tanáraik/mentoraik irányításával több éve sikeresen szerepelnek ezen a pályázaton. Ez alkalommal elnyerték az első díjat, mivel elsőtől nyolcadikig az energia témájára verseket, fogalmazásokat írtak és rajzokat készítettek. A felsős diákok olyan városrész makettjével neveztek be, amelyen bemutatták, hogyan használják fel a házikóra szerelt napelemek a napenergiát.

Szakállas Zsolt oktatási titkárhelyettes elégedettségét fejezte ki a projektummal kapcsolatban, amely az Újvidéki Tudomány–Technológia–Informatikai Fejlesztési Központ és a Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság együttműködésének köszönhetően jött létre. A tartományi oktatásügyi titkárság a jövőben is támogatni fogja az ilyen és hasonló rendezvényeket.

Dr. Slobodan Popov, a rendezvény ötletgazdája, egyetemi tanár fontosnak tartja a legfiatalabb diákok figyelmét felhívni az energiatakarosságra, és arra, hogy időben tehetnek valamit az energiaforrások megőrzéséért. Nem mellékes az sem, hogy a vajdasági általános iskolás és középiskolás diákoknak a projektum révén lehetőségük van belekóstolni a tudomány világába, gondolataikat e témakörben kifejezni modellek, makettek, valamint multimediális prezentációk, irodalmi vagy képzőművészeti alkotások révén. (ria)

A nagyikindai Fejős Klára Általános Iskola diákokból, tanárokból/mentorokból és igazgatóból álló győztes csapata: Aleksandra Čazić Kiurski, Novák Martin, Hajnal Blanka, Pécsi Sági Viktória, Radics Ignác, Vojas Cibula Eleonóra, Momić Violetta, Radovan Miolski, valamint Sonja Psodorov és Petrovski Tímea

Dohányzás nélkül is lehet

A két díjazott felkészítőjével

Raffai Lenke díjazott munkájára mutat, felette Petra első díjas munkája

Egyszer volt...

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, annak három fia. Egyszer a király meghalt, de azt mondta nekünk, hogy keressünk magunknak feleséget.

Elindultunk külön úton mind a hárman. A legidősebb testvérem a szomszédos ország királylányához igyekezett. A középső testvérem a grófhoz ment. Én egy kis faluba. Utam során találkoztam egy macskával, aki annyit sírt, hogy könnyeiből óceánt csinálhatott volna.

- Miért sírsz, te macska? – kérdeztem tőle.
- Azért sírok, mert elátkozott a gonosz boszorkány.
- És mivel kell feloldani?
- Azzal, hogy egy herceg megcsókol.
- Majd én.

A varázslat rögtön elmúlt és a csúnya macskából egy gyönyörű lány lett. Hazavittem, még aznap összeházasodtunk és miénk lett az ország. Boldogan élünk, amíg meg nem halunk.

Varnyú Viola, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Ahogy én megéltem (Móra Ferenc A szánkó című meséje alapján)

A mese Jánosról és Feriről szól, akik sajnos nem tudhatták meg, milyen a szánkózás, de egy sokkal értékebbélményben lehetett részük.

Nagy hó esett. A bíró fiainak egy nagyon szép szánkója volt. János és Feri húzta. Jánosnak elege lett, hogy már egy hete húzták, de nem ülhetett bele. Ezt a bíró fiai nem engedték, így Feri a hóba lökte őket. Elhatározták, hogy saját szánkót vesznek. Megvették a hozzávalókat, és összetakolták a szánt. Elmentek a falu végére, mert kissé szégyellték szánkójukat. Ott lakott az öreg koldusasszony. A kunyhó előtt egy kutya ugatott. Feri bevitt a kunyhóba, ám ott olyan hideg volt, hogy még a kályha is fehérlett a dértől. Megsajnálta az öregasszonyt és a kutyáját. Felapították a szánkót, és begyújtottak a kályhába, hogy ne legyen hideg.

Igaz, így nem tudták meg, milyen a szánkózás, de fontosabb dolgot kaptak: új barátot és új élményt. Szerintem helyesen döntöttek. Szerinted?

Szakáll Hargita, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Azon a télen nagyon hideg volt. Esett a hó, lógtak a jégcsapok. Az emberek gyönyörködtek a télben, és élvezték a szánkózást.

A bíró fiainak nagyon jó szánkója volt, ezért főhősünk is szeretne volna kipróbálni barátjával együtt. De ők csak húzhatták. Mondani sem kell, nagy sajnálatukra. Aztán elhatározták, összegyűjtik a pénzt, és szeszládából, deszkából összeraknak ők egy szánkót. Amikor elkészültek, elmentek a falu végére, hogy kipróbálják. Ott találták a hangosan ugató Morzsi kutyát. Beengedték a házba, és meglátták Kati nénit, aki didergett a hidegtől. Úgy döntöttek, feldarabolják új szánkójukat, és befűtenek vele Kati néninek meg a kutyájának.

A barátok rájöttek, hogy lehet, jó szánkója van a bíró fiainak, de akkor sem tudják, milyen érzés jól tenni másokkal.

Kuti Lili, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Szendergő természet

Ma korábban ébredek. Már tegnap eldöntöttem, hogy a szombatot nem hanyúlással fogom tölteni, hanem meglesem a szendergő természetet.

Lenyomom a fel-felcsörrenő mobilom csörgőóráját, és kibújok a takaróm alól. Összerázkódom. Hideg van. Lelépek a szőnyegre. Meztelen lábamnak sem tetszik a hűvös szőnyeg. Belebújtatom a lábam a meleg szobapapucsba s gyorsan megmosakodok, felöltözködök. A rolót felhúzza kipillantok az ablakon keresztül. Még sötétség honol a tájon. Csak Marci, a kakas hangja hallatszik az ólból. Meg Mancsi, a tehén bög nagyokat. És Csöpi sem hagyja magát. Vakantgat vidáman... Most épp mérgesen, mert Vera, a cica tornagyakorlatokat végez a kerítésen, ahová Csöpi csak felállt, de fel nem ér. Az állatok már ébren vannak.

Gyorsan iszok egy pohár tejet és felveszem a vastag cipőmet és a kabátot, sapkát s már kint is vagyok az udvarban. Felnézek az égre. Vékony, szürke csík szalad végig az égen, enyhe pírban fürödve.

Kerékpárra pattanok és tervem szerint a Tisza-partig, majd onnan a halastó mellett a város határáig fogok menni, s visszafelé a szántókon keresztül, gyümölcsösöket érintve térek majd haza.

A Tiszára gyorsan leérek. Megállok a zsilipnél. Csönd ül a tájon, csak a víz moraja hallatszik. A távolból halk neszként ér el hozzám az ébredő város zaja. Érzem a víz algás illatát. S orromban ott érzem a hideg levegő áramlását is. Az eget egyre kevésbé látom. Ahogy ébred a reggel, mind sűrűbb ködbe burkolódik a táj. A folyó túlsó partját nem látom. Csak ezen az oldalon lehet látni a víz fölél hajló fákat. Koronáikat megtépázta az őszi szél. Ágaik zöme kopáran és némán nyúlik bele a ködzsákba. A ködzsákba, amelyből egy korán ébredő csukavadász csónakja épp hangot lop. A lassan elhaló motorbergés irányába nézek. A vízpartot avar takarja be. Tarka, színes levélszőnyeg. Szívemben megmozdul valami. Minden évszaknak megvan a szépsége. Az ősznek az avar.

Felülök ismét a biciklimre és újra úton vagyok. A körforgalom után a csatorna mentén visz az utam. Az útszéli diófák sárga levelei, mint kottákban a hangjegyek, hullanak lassan alá. Sodorja őket a reggeli áramlat. Némelyiket egészen a kerekem alá. Ott, ahol nincs avar, száraz fű van. Néhol még küzd az életért egy-két fűszál, de remeg a reggeli hidegben, s látszik a színéről, hogy életre már képtelen.

A halastóhoz közeledve a köd egyre erősebben szorítja a tájat. Az imént még több mint száz méterre is elláttam, most alig harmincra. Mivel néhol egész közel van az úthoz a víz, megállok egy percre. Nézem a vizet, hallgatom a vízi világot. A sás csörren, róka szökik ki belőle. A vízen éjszakai vándormadarak nagy lármával szállnak fel. Indulnak hosszú útjukra, elhagyják hazájukat.

– Könnyű szárnyú madarak, isten veletek – köszönök el tőlük, – tavasszal újra velünk legyetek.

Tekintetem még a felröppenő madárrajt követi, amikor a nádban, majd a bokrokon hallok éles csörtetést. Verébhadd veszekszik a jó helyért, az élelemért.

Nagy durranás. És még egy. És ismét egy újabb. A vadászok is felébredtek és már nagy munkában vannak.

Lökök egyet kerékpáromon, és nyergébe pattanok. Az út a lejtőn vezet. Száguldok, s közben magam mögött hagyom a tavat. Távolodva tisztul a táj, tűnik a köd.

A határára kiérve látom, hogy a betakarítás a végéhez közeledik. A legtöbb parcelláról betakarították már a terményeket, a kukoricát, a napraforgót. Egy távoli földterületen most szedik a tengerit. Már nem kalákában, mint a régiek, hanem mezőgépekkel. Most még ott a kukoricatábla, de pár pillanat, és már csak tarló marad a gép nyomában.

Odaérek közben a gyümölcsösbe. Lassan délre jár az idő. Átsejlik a nap fénye a kékeszürke égbolton. A sárga, hideg napfény bearanyozza a tájat. A gyümölcsfák még fennmaradt leveleit kedvesen cirógatják a sugarak. Állok egy diófa alatt. Nézem az égi tűneményt. Közben fejem felett egy varjú diót csen. A tarsa a nyarat siratja:

– Kár, kár, hogy elmúlt a nyár.

Tavasról álmodom

Gyuráki Vivien, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Egy szőlőskertnél leszakítok egy otffejejtett szőlőfürtöt. A dér már megcsípte. Jól esik az édes, finom gyümölcs. Nyelvemen csorog az édes lé.

– Még pár nappal korábban szüretelők beszédétől volt zajos itt a rét, most csend van, a tél már a határ – állapítom meg.

Orromban ott érzem a távolról érkező füst szagát. Valahol tarlót égetnek. Szemembe gyűjtöm a késő őszi színeit. Fülemben rögzítem az elszen-derülő természet hangjait.

Élménygazdag utam végére jutottam. Benyitok kapukon. Leteszem kerékpárom s bemegyek a meleg lakásba. Még ebéd előtt az íróasztalhoz ülök és hozzákezek leírni a mai napon megélt élményeim:

„Vékony, szürke csik szalad végig az égen, enyhe pírban fűrödvé...”

Dániel Daniella, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A téli szünidő örömei

Számomra nagyon jól kezdődött. Utolsó nap nem jöttem iskolába, mert mentünk Szegedre, moziba. A film címe: Rossz anyák karácsonya.

Hozzánk 24-én este jött a Jézuska. A testvéremnek egy nyuszihálósá-kot, meg sok mindent hozott, anyukám és apukám egy-egy telefont kapott. Végül én egy x bokszt one s-t kértem, meg is lett, a kedvenc játékommal. Reggeltől estig játszottam, sőt volt amikor a hajnalba is belelógtam. Így mindenki kedvére való ajándékot kapott. A szilvesztert Temerinben töltöt-tük, az egész odavalósi társaság ott volt. Mi a gyerekekkel 23 órakor meg-kezdtek a tűzijátékozást, petárdázást. A szüleink csak később csatlakoztak. Mi is voltunk korcsolyázni. Elég nehéz volt újra hozzászokni a csúszáshoz. A végén még trükköket is tanultam.

Számomra a legjobb élmény a családdal való korcsolyázás volt.

Balázs Ronald, 7. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Merengék

Az ablak elé állok s látom,
hogy ott állsz te is.
Érzem, ahogy rövid,
szőkésbarna hajad
belehullámszik a szélbe.
Ahogy nézlek, a gyönyörű
szemed mintha rám nézne,
s mikor hallom az iskolacsengőt,
már ott sem vagy.
Mint egy álom, úgy tűnsz el előlem.

Bogosavljev Anna, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Mindenki hibázhat

Nem nagyon szeretek versenyekre járni, de a hegedűtanáromért min-dent megteszek.

Három évvel ezelőtt elhatároztuk a tanárommal, hogy megmérettetjük tehetségemet a köztársasági versenyen Belgrádban. Igaz, elég régen volt, de soha nem felejttem el ezt a napot.

Nyomok a hóban

Losonc E. Lilly, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Ugyanolyan átlagos nap volt, mint a többi. Anyukám a versenyek napján mindig azt főz, amit szeretek. A verseny előtt sokat gyakorlok, és mindig azon jár az eszem, hogy jól sikerüljön. Eljött az indulás ideje. Mi-előtt indulunk, mindig rakok magamra a koncert-parfümömből. A nélkül sehova. Az út unalmas volt, mint mindig. Nem szeretek utazni.

Szerencsére odaértünk. A zeneiskola szép nagy épület. A föllépés előtt mindig megeszek egy kiscsokit, hogy jól muzsikáljak. Aznap sajnos a csoki nem segített. Minden jól indult, de muzsikálás közben elfelejtettem az ujjrendet és megálltam. A tanárom mindig azt mondogatja: „Bármilyen történjen, ne állj le!” Hiába, pánikba estem, másodszor is megálltam. Rá-néztem a tanáromra. Látszott rajta, hogy mérges, szinte szikrákat szórt a tekintete. A föllépés után „nem ölt meg”, csak egy picit csalódott volt. Én is az voltam.

De én soha nem adom föl, és az idén, amikor ismét versenyezni fogok, megmutatom a zsűrinek, hogy mire vagyok valójában képes. Bízom benne, hogy sikeres leszek.

Habram Ádám, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az osztályom

Amióta ötödikes lettem, sokkal nehezebb lett minden, mint alsóban.

Kevesebb az ötös, és több a rossz jegy. Az egész osztály számára nagy lett a változás. Az osztályfőnök Virág Ildikó volt, aki alsóban szerbet tanított. De sajnos, egy-két hónap után elment szülési szabadságra. Így hát az új osztályfőnök Orovec János lett. Néha tervezünk kirándulásokat is. December 9-én, pénteken mentünk a szigetre, és láttuk, hogy szélesítik a Csík-ért. Nekem nagyon jó délután volt ez, ha csak pár óra is volt, de nagyon jó volt. Lesznek kirándulások tavasszal, és akár a nyári szünidőben is. Egyelőre jegyeimből itt-ott van pár rosszabb is és jó is, mindenféle. Van-nak szinkritúnó tanulók, és gyengébbek. Az első sorban ülök, a padtársam Gergő és mindjárt itt a hétvége.

Pár hónap után ennyit tudok én az osztályról elmondani. A kirándulás nekem szuper volt.

Surányi Konstantin, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Egy új, felkapott sportág

Temerinben igen népszerű és felkapott sporttá vált a fiatalok körében az Igent. Felkerestem hát Halápi Józsefet, az Igent Sportszövetség vajdasá-gi elnökét, és kikérdeztem erről a sportágról.

– Mikor jött létre ez a szövetség és mit is takar valójában?

– Janko Pavlis testnevelési tanár ötlete és kigondolása alapján a 90-es években létrejött egy új sportág, labdajáték, melyet férfiak és nők együtt játszhatnak. Mindenki játszhatja tehát nemi, faji, vallási, testalkati meg-különböztetés nélkül.

A sportág gyorsan elnyerte a fiatalok tetszését, mivel pörgős, dinami-kus és szórakoztató is egyben. Először azok a fiatalok kezdtek el érdeklődni, akik más sportokban nem tudtak olyan jól teljesíteni, mint társaik.

A játék nemsokára túlnőtte Temerin határait. Eljutott más városokba, településekre is, ahol szintén nagy volt az érdeklődés. 1993-ban legalizálni kellett, így megalakult az Igent vajdasági szövetsége.

– Milyen sikereket értek el?

– Már az is nagy siker volt számunkra, hogy a játék eljutott a környező országokba, mint például Horvátországba, Szlovákiába, Magyarországra és Romániába is, de Oroszországban és Finnországban is ismert lett.

A játék eljutott Amerikába, az Egyesült Államokba és Mexikóba is. Nagy sikernek könyveltük el, hogy a FIEP Testnevelési Szövetség elnöke, Bratislav Antal úr 2014-ben Temerinbe látogatott és hivatalosan is kreatív és hasznos iskolai játéknak nyilvánította. Különböző iskolákban és egye-temeken is bevezették, mint ajánlott iskolai sportágot. Sajnos, a játék ha-zánkban, ahonnan származik, nincs elismerve.

– Mik a terveik a továbbiakban?

– Amint tudjuk, ezt a játékot a fogyatékkal élő gyerekek is játszhatják. A cél, hogy minden gyerekhez eljusson a játék valódi üzenete.

– Köszönöm a beszélgetést Halápi Józsefnek, és sok sikert kívánok ne-kik a továbbiakban.

Halápi Zsófia, 7. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin **9**

ÉPÍTÉSZET

Alagutat fúrnának a tenger alatt a finnek

A világ leghosszabb tenger alatti vasúti alagútjával tervezik összekötni Finnországot és Észtországot. A Finn-öböl alatt, Helsinki és Tallinn között 103 kilométer hosszan húzódó alagutat 2040-re lehetne megépíteni. Az alagút révén fél órára csökkenne a menetidő a finn és az észti főváros között a jelenlegi másfél óráról, amennyit a leggyorsabb komppal való átkelés vesz igénybe. A vasúti alagút közvetlenül a helsinki és a tallinni repülőtérrel kötné össze, de csatlakozása lenne a Rail Balticához, a Varsóba vezető vasútvonalhoz is, így megkönnyítené a kapcsolatot Finnország és Közép-Európa között. Helsinkiben tízezrek dolgoznak, a finnek pedig turistaként látogatnak szívesen Tallinnba.

VIDEOJÁTÉKOK

E-sporttörténelmet írtak Dél-Koreában

A 2018-as pjongcsangi téli olimpia kezdete előtt két nappal történelmet írtak Dél-Koreában, ugyanis megejtették az első e-sport eseményt az olimpiai faluban. Sasha Scarlett Hostyn lett a bajnok a pjongcsangi Intel Extreme Masters (IEM) StarCraft II versenyén, amit még az olimpia hivatalos csatornáján is közvetítettek. Ráadásul ő az első női versenyző, aki nagyobb tornán nyerni tudott, sőt ő a második nem koreai versenyző, aki nyerni tudott. Dél-Koreában szinte nemzeti sportnak számít a StarCraft, annyira elterjedt és népszerű.

A döntőben egy koreaival, a protossal játszó sOs-sel került össze, de őt is simán, 4:1-re legyőzte, az utolsó pályán kevesebb mint hat perc alatt gázolt át rajta egy korai zergling támadás után.

Ettől persze még mindig nem olimpiai sportág az e-sport, de fontos fordulóponthoz lehet, mert most először League of Legends játékosok is vitték a lángot, az IEM versenyzői pedig több olimpiai résztvevővel is egy hotelben laktak.

CSILLAGÁSZAT

Sok víz lehet a Trappiston

A Földtől „mindössze” 40 fényévre lévő halvány vörös TRAPPIST-1 csillag körül keringő bolygókat az ESO La Silla Observatóriumában működő TRAPPIST-South távcső észlelte elsőként 2016-ban. A rákövetkező évben földi és űrtávcsövekkel is tovább vizsgálták a rendszert, köztük az ESO Very Large Telescope (VLT) műszerével, és a NASA Spitzer űrtávcsövével is. Ezek a megfigyelések kimutatták, hogy a rendszer nem kevesebb mint hét bolygónak ad otthont, melyek mindegyike durván a Földhöz hasonló méretű. Ezek a központi csillagtól való növekvő távolságuk sorrendjében a TRAPPIST-1b, c, d, e, f, g és h jelet kapták.

A hét bolygó felfedezése óta is végeztek további méréseket a bolygórendszerrel, köztük az ESO Paranal Observatóriumában már majdnem teljesen elkészült SPECULOOS műszer segítségével, valamint a NASA Spitzer és Kepler űrtávcsöveivel.

Valószínűnek tűnik, hogy a bolygókon víz van gőz vagy folyadék formájában, illetve szilárd halmazállapotban, hiszen ez a leggyakoribb illó anyag a legtöbb a Naphoz hasonló összetételű csillag korongjában.

Fantáziarajz a TRAPPIST-1 bolygóiról, középen összehasonlításképpen a méretarányos Földdel

Mit csinálnak a bébigalaxisok?

Először sikerült megvizsgálni az univerzum első galaxisainak, az úgynevezett bébigalaxisoknak a mozgását. Ezek a galaxisok az univerzum 13 milliárd évvel ezelőtti születése után nem sokkal alakultak ki. Mivel nehéz megfigyelni őket, számos rejtéllyel szolgálnak. A brit Cambridge-i Egyetem vezetésével egy nemzetközi kutatócsoportnak sikerült megvizsgálnia ezeket a világokat. Két kis galaxis megfigyeléséhez a tudósok a chilei Andokban lévő ALMA rádióteleszkóp 64 antennáját használták. A galaxisok az ősrobbanás után 800 millió évvel, tehát mintegy 13 milliárd éve jöttek létre. A szakértők meg tudták állapítani a Földtől való pontos távolságukat és a bébigalaxisok belsejében lévő, a növekedésüket tápláló gázok mozgási mintáját.

A bébigalaxisok saját központjuk körül forognak, hasonlóképpen a Tejútrendszerhez. A bébigalaxisok, amelyek 5-ször kisebbek, mint a Tejútrendszer, a rendezettség révén gyorsan tudtak növekedni. Ez a felfedezés fontos az ősrobbanás utáni első milliárd évben létrejött galaxisok keletkezésének és fejlődésének megértéséhez. (MTI)

A chilei ALMA rádióteleszkópok

AZ ÉV MADARA A vándorsólyom

Több évtizednyi szünet után a vándorsólyom 1997-ben költözött vissza Magyarországra. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) erre emlékezve választotta a 2018. év madarának a világ leggyorsabb szárnyasát.

A vándorsólyom a világon mindenhol az erő, az ügyesség, a rátermettség szimbóluma. Címerekben, jelvényekben szerepel. A középkorban a legelterjedtebb solymászmadár volt.

A löfegyverek elterjedésével a solymászat, és vele a vándorsólyom jelentősége csökkent. A XX. században azonban, a solymászat újjáéledésével ismét előtérbe került.

Mit kell tudni róla?

A szédületes sebességéről széles körben ismert vándorsólyom az örvös galambnál természetesebb, 38–51 cm testhosszú, 89–113 cm-es szárnyfesztávolságú. A hímek mintegy egyharmaddal kisebbek a tojóknál, ahogy ezt az angol és német nevük – tiercel, illetve Terzel – is jelzi. A nemek színezetében viszont nincs komoly eltérés. Az öreg madaraknál a fejtető, a tarkó és a szem alatti széles barkó fekete, utóbbi messziről is jól látható a fehér pofafolttal és torokkal keretézve. A hát, a vállak, a szárnyfedők és a farktollak sötét palaszürkek, utóbbiakon sötétszürke keresztsávok találhatók, a szárnytollak feketések.

A vándorsólyom igazi világpolgár, a kontinensek közül egyedül az Antarktiszon nem fordul elő. Elterjedési területén foltszerűen hiányzik a sivatagi és esőerdei zónákból.

Bárhol megtelepszik, ahol költésre alkalmas sziklafalakat, közepes és nagy testű madárfajok fán épült fészkeit találja. Világszerte költ nagyvárosok belső kerületeinek felhőkarcolóin, magas épületein is.

Óriási elterjedési területe miatt a faj pontos világállománya nehezen becsülhető fel, jelenleg 100.000–500.000 egyedre tehető.

AZ ÉV HALA A balin

A Magyar Haltani Társaság honlapján rendezett közönségsválaszás eredményeként 2018-ban a balin viselheti az év hala címet.

A három jelöltre összesen beérkezett 5771 szavazat 38 százalékat kapta a verseny győztese, jelentősen megelőzve a második helyezett domolykót (33 százalék) és a harmadik helyezett kövicsikót (29 százalék).

A balin (*Leuciscus aspius*) legszebb halaink egyike – írja a társaság. Nyúlánk, mérsékeltén magas, oldalról lapított testét apró, ezüstsín pikkelyek fedik. Ragadozó életmódjának megfelelően a szája nagy, szeglete a szem alá ér. Fogai nincsenek, de a menekülő zsákmány megragadását segíti, hogy az alsó állkapcsa elől kissé fölfelé hajlik. Nagyra növő faj, a magyarországi horgászrekord 10,54 kilogramm.

Főként a nagyobb folyók nyílt vizét kedveli, ahol kedvenc tápláléka, a kűsz is csapokban jár, a kis folyóknak inkább csak az alsó, torkolathoz közeli szakaszán fordul elő. Jó alkalmazkodóképességét mutatja, hogy megél a nagyobb állóvizekben, sőt még a felsős tengeröblökben is, de a vízszennyezésre érzékeny.

AZ ÉV HÜLLŐJE Az elevenesülő gyík

Ugyancsak a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület választotta meg a 2018. év hüllőjét, ez ezúttal az elevenesülő gyík. A gyíkokat hajlamosak vagyunk melegkedvelő állatoknak tekinteni, és a többségükre ez igaz is. Él viszont egy olyan gyík, amely inkább a hűvös, nedves élőhelyekhez kötődik. Szokatlanak számító szaporodásával messzemenőkig alkalmazkodott a hüllők számára nem kedvezőnek mondható alacsony hőmérsékletekhez. Innen kapta a nevét is. Az elevenesülő gyíkről (*Zootoca vivipara*) van szó, amely a Kárpát-medence jégkorból megmaradt, ritka maradványfaja. Erre a kevésbé ismert állatra és természetvédelmére szeretné felhívni a figyelmet az MME Kétlőtű- és Hüllővédelmi Szakosztálya.

Az elevenesülő gyík európai elterjedése

Az első dolog

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer Indiában a hegyek között egy apró kis falucska. Élt ott egy fiatalember. Viréndrének hívták, de mindenki csak kedvesen Virének szólította.

Egyszer, az egyik évben semmi eső nem esett, és a földeken semmi sem termett. Viré földje is szárazon, üresen állt. Nem volt mit ennie. Mondja valaki Virének, hogy a városban lehet munkát találni, menjen oda. El is döntötte, itt hagyja a faluban az apját, hogy őrizze a jószágot, meg a földet, ő meg elmegy a városba. Szólt is az apjának, az nem akarta elengedni, de nagyon öreg volt már, mit is tehetett volna? Szomorúan egyezett bele. Mindenki Viréről beszélt a faluban, és el is szontyolodtak az emberek, mert az a beszéd járta, hogy a városiak ravasz népség, mindenkiből bolondot csinálnak. Viré falusi fiú, naiv, fiatal! És írástudatlan is ráadásul. Mi lesz vele!

Ahogy bánatosan búcsúzik a fiától, az öreg megszólal:

– Fiam, nincs mit adnom útravalónak, csak három bölcsességet. Mielőtt cselekszel, mindig gondoldj ezekre. Az első: soha ne vitázz, és ha mégis, legalább ne köss fogadást! Ha ezt megszege, asszonyoknak legalább soha ne beszélj a fogadásról! A második tanácsom ez: ha bajban vagy, kérdezz meg egy bölcs öreget! A harmadik meg ez: soha ne ülj tétlenül, ölbe tett kézzel!

Viré megígérte, hogy észben tartja apja tanácsait, és elindult a városba. Nem volt szekere, lova, ökre, gyalog ment hát hegyen-völgyön át. Éjszaka egy fa alá húzódva megette a hazulról hozott borsófőzeléket, és aludt egyet. Reggel aztán folytatta az útját. Két hét is beletelt, míg elérte a várost. Messziről látszottak már a város fényei. Viré megilletődve bámulta a távoli ragyogást, de olyan fáradt volt, hogy az éjszakát még utoljára egy fa alatt töltötte.

Reggel elment a piacra, és szerencséje volt, rögtön szerzett valami munkát. Alig fért a bőrébe örömeiben. Gyorsan megismerték a piacolókat, és látták hogy jól dolgozik. Már össze is gyűlt egy kis pénzcskéje, volt háza, kis vagyona, mikor eszébe jutott:

– Most aztán jó lesz, ha észben tartom apám tanácsait!

Alighogy ezt végiggondolta, azon kapja magát, hogy fogadást köt egy emberrel. Aki nyer, azé a másiknak bármely tulajdona. Még hozzá az, amihez először hozzáér, az az övé. Nem sokkal később megismerkedett egy lánnyal, akivel össze is barátkoztak.

Az ember, akivel Viré fogadott, azt gondolta:

– Rá kell jönnöm a turpisságra. Nagyon összeemelegedtek azzal a lánnyal, majd tőle megtudok mindent.

Elment a lány házához, mindenfélét beszélt neki, aztán a tárgyra tért:

– Ha elmondod, hogy honnan szerez Viré ebben az évszakban görögdinnyét, adok neked egy rakás pénzt.

Merthogy ez volt a fogadás. A lánynak jól jött a pénz, és mikor este elment Viréhez, ártatlan arccal azt kérdezte tőle:

– Hogyan fogod megnyerni a fogadást? Honnan szerzel ebben az évszakban görögdinnyét?

– Ne törődj vele, úgys én nyerek. Láttam valahol egy árva görögdinnyét a várostól messze.

– Barátok vagyunk, nem? Senkinek nem mondom el. Hol van pontosan? – kérdezte a lány.

Végül Viré elmondta, hogy hol látta azt a görögdinnyét.

– Köztünk marad – nyugtatta meg a lány.

A lány elmondta a titkot a másiknak, az meg elment gyorsan a dinnyéért.

Viré közben aranykarkötőt csináltatott a lánynak. Megtudta ezt a másik ember is. Gondolta, ha megnyerte a fogadást, majd ezt fogja először megérteni a házában, és ez lesz az övé.

A megbeszéltnél napon Viré üres kézzel jelent meg, a másik meg hozta a görögdinnyét. Viré vesztett. Nagyon megijedt, de eszébe jutott apja második tanácsa. Fogta magát, és elindult, hogy keressen egy bölcs öregembert. Nem ült ölbe tett kézzel, próbálta menteni, ami menthető.

Hajnatra talált is egy bölcsét. Az öreg látta, hogy nagyon lógatja Viré az orrát, odahívta hát magához.

– Édes fiam, mi bajod van?

Viré elmondott mindent. Még be sem fejezte, és már mondja is az öreg:

– Tedd a tetőre az aranykarkötőt, de úgy, hogy lentől is jól látszódjék! A többi magam elvégzem. Holnap reggel a házadnál találkozunk.

Viré hazament, és úgy tett, ahogy az öreg mondta. Minden értékes tárgyat, de legfőképp az aranykarkötőt feltette a tetőre, de úgy, hogy jól látszódjék. Hozott egy bambusz-létrát is, és odatámasztotta a tetőhöz.

Reggel megérkezett az öreg, és látván, hogy minden elő van készítve, vidáman bízta Virét. A fogadást nyert másik férfi is nagy vidámságban volt. Azt tervezte, hogy csakis az aranykarkötőt fogja megkeresni, máshoz nem nyúl. Türelmetlenül várta, hogy odaérjen Viré házához.

Ahogy odaért, az öreg rögtön kérdezni kezdte a fogadásról. A férfi elmondta a fogadást, és hogy ő nyert. Az öreg megszólalt:

– A fogadás feltételei szerint valóban te nyertél. Így hát, amire most először ráteszed a kezdet, az a tiéd. Viré minden vagyona fenn van a tetőn, menj, és válassz!

Nagy fürgén ugrott oda az ember a bambusz-létrához, megragadja a fokokat, és mászni kezd. Abban a pillanatban szól az öreg:

– Rendben is volnánk, nagyuram! Tied a létra, viheted!

– Miről beszélsz, öreg? – szólott vissza megdöbbenve a férfi.

– A fogadás arról szólt, hogy amit először megérintesz, az a tiéd. A létra negyedik foka volt az, a negyedik fok tehát a tiéd.

Ezzel az öreg kiszedi a bambusz-létra negyedik fokát, és átnyújtja a férfinak.

Mit tehetett volna a szerencsétlen? Fogta a fokot, és megszegyenülten elsomfordált.

Viré ezután mindig észben tartotta apja bölcs tanácsait, és mikor már jó sok pénze összegyűlt, visszament a falucskájába, és boldogan élt, míg meg nem halt.

Itt a vége, fuss el véle!

(Indiai népmese)

T. S. Eliot The Naming of Cats

The Naming of Cats is a difficult matter,
It isn't just one of your holiday games;
You may think at first I'm as mad as a hatter
When I tell you, a cat must have THREE
DIFFERENT NAMES.
First of all, there's the name that the family use
daily,
Such as Peter, Augustus, Alonzo or James,
Such as Victor or Jonathan, George or Bill Bailey –
All of them sensible everyday names.
There are fancier names if you think they
sound sweeter,
Some for the gentlemen, some for the dames:
Such as Plato, Admetus, Electra, Demeter –
But all of them sensible everyday names.
But I tell you, a cat needs a name that's
particular,
A name that's peculiar, and more dignified,
Else how can he keep up his tail perpendicular,
Or spread out his whiskers, or cherish his pride?
Of names of this kind, I can give you a quorum,
Such as Munkustrap, Quaxo, or Coricopat,
Such as Bombalurina, or else Jellylorum –
Names that never belong to more than one cat.
But above and beyond there's still one name
left over,
And that is the name that you never will guess;
The name that no human research can discover –
But THE CAT HIMSELF KNOWS, and will
never confess.
When you notice a cat in profound meditation,
The reason, I tell you, is always the same:
His mind is engaged in a rapt contemplation
Of the thought, of the thought, of the thought

of his name:
His ineffable effable
Effanineffable
Deep and inscrutable singular Name.

T. S. Eliot A macska neve

A macska nevét kiszemelni felette nehéz,
Nem afféle vasárnapi könnyű mulatság:
És én kijelentem – de ezért ne nézz le –,
Hogy HÁROM NEVET is követel meg
macskád.
Egy, amelyen hívogatja naponta a ház,
Mint: Aladár, Jonatán, Kari, Dénes,
Mint: Péter, Salamon, Gyuri és Atanáz –
Mind csupa egyszerű, köznapi név ez.
Cifrábbakat is lelsz, ha nagyon keresel
(Mást, ha uraké s ha kisasszonyoké lesz).
Plátón, Ardzsuna, Perszefoné, Demeter –
Mégis, csupa egyszerű, köznapi név ez.
Ám tudd meg, a macska külön nevet is óhajt,
Büszkébb nevet is, amely övé egyedül:
Másképp hogy is űzi a spájzban a tolvajt,
Holdlepte tetőn hogyan is hegedül?
Ily neveket ha kívánsz, nosza hosszú a listám:
Csimbalabumm, Tyafogany, Kalapetty,
Kraxima, Dzsellifalónia, Bombalurisztán –
Mit soha nem hord több egerész, csakis egy.
Mégse reméld, hogy ezekkel a macska betelne:
Még egy neve van – hanem ezt ne kutasd,
Mert nem fedi fel soha emberi elme –
Ám TUDJA A MACSKA, s a titka marad.
S olykor ha merengve csak ül s elröved macskád,
Nos, annak okát is elárulom én:
Mámoros eszmék töltik a csöppnyi agyacsját,
Úgy töpreng, medítál csalafinta nevén:
Rejtett, egyszeri, titkos,
Rejtszeri-titkos,
Agyafúrt, csalafinta NEVÉN!

Tótfalusi István fordítása

T. S. Eliot A macskák neve

A macskanév-probléma fölöttébb kényes,
mit egykönnyen aligha intézel el;
és ki kell, hogy mondjam (bár bolondnak
nézhetsz):
egy macskának pontosan három név kell.

Az elsőnek meghittebb névnek kell lenni
egy intim kör számára, például mint:
a Piroska, Géza, a Sheila vagy Wendy –
ez praktikus köznapi választás mind.

Ha tetszik, van extrább és ékeesebb név is,
uraknak-hölgyeknek igény szerint,
mint: Plátón vagy Prókrusztész, Daphné vagy
Thétisz –
de praktikus köznapi választás mind.

De mondom, egy macskát még más név is illet,
mely egyéni, méltó és neki való,
hisz hogy lenne képes, ha délcegen billeg,
hogy nagybüszkén biggyessen bajsza alól?

Az efféle nevekből íme pár példa,
mint: Katzinger, Braxol vagy Kornykopán,
mint: Zsolimelórisz vagy Fancsillaména –
mind egyetlen macskára illik csupán.

Ám mindezek mellett – és fölött – van még egy,
egy Név, melyet misztikum homálya fed,
mit emberi elmével föl sosem érhetsz,
mit csakis a macska tud, s nem mondja meg.

Ha macskát látsz olykor, ki medítál mélyen,
nos, annak csak egyetlen oka lehet:
hogy fontolva forgatja macskafejében
a Nevét, a Harmadik Macskanevet,
e belterjes, rejtelmes,
rejtelemmelteljes,
titkos és sejtelmes Macskanevet.

Havasi Attila fordítása

Macskák minden mennyiségben

A macskákat mindenki szereti! Na jó, természetesen nem mindenki, de
ti, kedves egyaránt macska és irodalomkedvelő olvasóm, bizonyára
sokan vagytok! Láthatjátok, a macskák még az írókat is megigézik, ott van
például Weöres Sándor Macska-indulója:

„Kurrogj, kurrogj, kormos macska,
cirregj, cirregj, cirmos macska”

T.S. Eliot a huszadik századi angol irodalom egyik újtó költője volt,
Nobel-díjas író, de nemcsak az emberi szellem feltárása vagy a világ meg-
verselése érdekelte, hanem ez a talán még misztikusabb teremtmény: a
macska is. Macskák könyve című (angolul Old Possum's Book of Practical
Cats) mű felfedi a cicatársadalom szabályait és bemutatja a macskák lelki
világát. Macskaenciklopédia ez és használati utasítás is egyben, olyan kan-
dúrokkal, mint Gusz, a színházi macska vagy a Vén Szóraténusz. Az

Old Possum (Vén Oposzum) írói álnévén megjelentett versekből később
megszületett a világ egyik legsikeresebb musicalje (táncos-zeneszínházi
előadása), a Macskák.

Az itt olvasható két fordítás egybevetése tanulságos is lehet a nagyob-
baknak: akár angol-, akár magyarórán foglalkoztok vele, akár csak a ma-
gatok szórakoztatására. Annak eldöntését pedig, hogy melyik a sikerültebb
darab, inkább teljesen rátok is bízom...

Ha a macskák titkos nevét felfedni nem is tudjuk, azért kíváncsi len-
nénk, a te cicádat vajon hogyan hívják? Aztán persze megírhatod azt is,
hogy milyen ő, mitől egyedi, különleges, ezzel is bővítve a macskák végtelen
könyvét! Előre hát Eufrozinák, Csámpások és Alfonzok!

Herédi Károly

HALLOTTÁL MÁR RÓLA?

Ermitázs

Egykor uralkodók laktak a falai között, ma Európa egyik leggazdagabb művészeti gyűjteményét őrzi Szentpétervár világhírű múzeuma, az Ermitázs. Az impozáns épület 353 termének pazar berendezése az orosz történelmet, a cárok fényűző életét idézi. Szentpétervárt még I. Péter cár építette ki 1703-ban, a svédekkel folytatott háború idején. Az itáliai mester, Bartolomeo Rastrelli tervei alapján készült Téli Palota ősztől tavaszig minden pompájával a cárok kényelmét szolgálta.

Nagy Katalin cárnő volta az első, aki műalkotásokat kezdett gyűjteni. Először csupán a palota kertjében álló kisebb épületet, a hermitage-t rendezte be a világ minden pontjáról összegyűjtött műrekekkel. A francia hermitage szó jelentése: remetelakot utánzó kerti lak. A kollekció azonban gyorsan gyarapodott, és kinőtte az apró épületet. Ez a gyűjtemény képezi a mai múzeum alapját, amelyet a Téli Palota épületében és a melléképületekben rendeztek be.

Az Ermitázs anyaga azóta számtalan magángyűjteménnyel gazdagodott, amelyek a forradalom előtt főként az orosz arisztokrácia tulajdonát képezték. Ám megtalálhatóak itt a leghíresebb külföldi művészek, Leonardo da Vinci, Rembrandt, Monet, Van Gogh alkotásai, és számtalan természet töltenek meg a keleti világ kincsei, valamint az ókori leletek is.

Szökőnap – február 24.

Rómában i. e. 46-ban Gaius Iulius Caesar megreformálta a római naptárt, és helyette bevezette a róla elnevezett – részben még a 20. században is érvényes – időszámítást. Az idő múlásának kiszámítására különböző módszereket dolgoztak ki. Néhány nép a világ teremtésétől számította történelmét: a zsidók i. e. 3761-re, a bizánciak i. e. 5509. szeptember 1-jére, az alexandriai időszámítás megalkotói pedig 5492. május 25-re tették ezt az időpontot. A rómaiak i. e. 753-mal, városuk megalapításának évével kezdték időszámításukat. Az egyiptomiak új időszámításba kezdtek minden dinasztia-váltással.

Az egyes időszámítások viszonyítását bonyolulttá tette az évek eltérő hosszúsága. Egy holdév 354, egy napév kb. 365 napból áll, ezért iktatott be néhány naptár szökőnapot. 1582. október 4-én a legtöbb katolikus országban életbe lépett a XIII. Gergely pápa által elrendelt és róla elnevezett gregoriánus naptárreform (Gergely-naptár), amely szerint 1582. október 4-ét közvetlenül 1582. október 15-e követte.

A naptárreform a juliánus naptár bevezetése óta a napév és a naptári év eltolódásából adódó tíznapos időeltolódást szüntette meg. Megtartották azt a szabályt, hogy minden olyan év, amelynek utolsó két számjegye néggyel osztható, szökőév legyen. Ezekben az években a február 29 napos, és 24-én szökőnap van. Ha minden 400 évben három szökőévet kihagynak, akkor a naptár még jobban hozzáigazodik a napévhez, így az eltérés csak 3333 évenként egy nap lesz.

A Gergely-naptárt 1585-ben a legtöbb katolikus ország átvette. Oroszországban 1700. január 1-jén I. (Nagy) Péter cár, hogy Európához felzárkóztassa országát, a napév szerinti időszámításon alapuló Julián-naptárt vezette be, amely a bizánci időszámítást váltotta fel. Kelet-Európa és a Balkán-félsziget ortodox vallású országaiban is a régi Julián-naptárt használták: Oroszországban 1918-ig, Görögországban 1923-ig, Romániában 1924-ig.

Holdújév Kínában

A mikor Európában már mindenki túl van a szilveszteri mulatságokon, Kínában még csak akkor kezdődik az új esztendő köszöntése. Mivel ez rendszerint a februári újholdhoz kapcsolódik, számukra egyben tavaszünnep is. Idén február 16-án kezdődött az új év.

Az ünnepségsorozat nem zajlik le egyetlen éjszaka alatt, mint nálunk, hanem két hétig is elhúzódhat. Az előkészületek között szerepel a ház alapos kitakarítása, ilyenkor jelképesen megszabadulnak az előző év ártalmaitól. A söprögetéssel azonban vigyázni kell, a szemetet a ház közepén kell gyűjteni, és óvatosan felszedve a hátsó ajtón kivinni, nehogy a szerencsét is kisöpörjék a házból. Az újév napja, akárcsak a mi hagyományainkban, meghatározó az egész eljövendő évre. Ilyenkor még a betegek is igyekeznek felkelni, nehogy egész évben az ágyat nyomják.

Az újévi szokásokhoz tartozik a „piros tasak” ajándékozása is: egy piros ünnepi borítékba papírpénzt csomagolnak, s ezt adják

a gyerekeknek, illetve a nőtlen fiatal embereknek. A piros szín a kínaiak számára különös jelentőséggel bír, mert számukra a bőséget, a gazdagságot és a szerencsét jelképezi. Rendszerint narancsot is ajándékoznak egymásnak, ez szerencsét hoz. Földimogyoró is gyakran található az ünnepi asztalon. Ez pedig egészséget és hosszú életet jelképez.

MAGYAR TRÓNKÖVETELŐK

A pólai remete és a törvénytelen királyfi

A trónöröklés kérdése gyakran jelentett problémát a monarchiák életében. Nem volt ez másképp Magyarországon sem, ahol időről időre szintén felbukkantak a koronára áhító trónkövetelők. Exkirályok, törvénytelen királyfiak és szorgalmas kalandorok is kísérletet tettek arra, hogy valós vagy vélt jogaiknak érvényt szerezve a magyar trónra ülhessenek.

A 11. századi magyar történelem csak úgy hemzsegett a trónharcoktól. Szent István halála után Orseolo Péter és Aba Sámuel, majd az 1050-es évek végén I. András és öccse, a későbbi I. Béla között került sor fegyveres összecsapásra. A „jó szokást” a következő generáció, így I. András **Salamon** nevű fia, illetve I. Béla gyermekei, Géza, László és Lampert hercegek vitték tovább az 1060-70-es évek során. Pedig rövid ideig úgy tűnt, hogy a német támogatással 1063-ban trónra lépő Salamon és a hercegek viszonya normalizálódni fog. Nem normalizálódott, a viszály nyílt belháborúba torkollott. Az 1074-es esztendő elején még Salamon királynak kedvezett a hadiszerencse, de a március 14-én Mogyoród mellett (Budapest külvárosában, a mai Forma-1-es verseny színhelyén) megvívott ütközetben végül a hercegek kerekedtek felül. Az ország irányítását és a királyi címet I. Géza ragadta magához, Salamon pedig a nyugati határszélre szorult vissza, mindössze Moson és Pozsony vára maradt a kezén.

A törvényesen megkoronázott Salamon természetesen nem hagyta annyiban a dolgot. Élete során több alkalommal is megkísérelte

visszaszerezni elvesztett trónját, de eredménytelenül. 1087-ben látták utoljára egy besenyőbizánci összecsapásban, minden valószínűség szerint ekkor vesztette életét. Egy legenda szerint azonban túlélte az esetet és visszatért Magyarországra, majd végül az isztriai Póla (mai horvátországi Pula) városában telepedett le, ahol remeteként élte életét. Salamont ezért sokan szentként is tisztelték, állítólagos sírköve a mai napig látható a horvát városban.

A magyar trónkövetelők sorában talán a legismertebb lehet Mátyás király törvénytelen fia, **Corvin János**. Édesapja, belátva, hogy felesége, Aragóniai Beatrix nem fogja törvényes örökösével megajándékozni, mindent megtett annak érdekében, hogy Corvin trónutódlását biztosítsa. Grófi és hercegi címmel ruházta fel őt, és az ország egyik legnagyobb földbirtokosává tette. Számos főurat megesketett arra, hogy fiát támogatják majd a királyválasztáson, és Bécs elfoglalása után a városnak nemcsak Mátyás, hanem Corvin részére is hűségsküt kellett tennie. Ígykezett trónörököshez méltó feleséget is szerezni fia számára és végül el is jegyezték, később pedig követek útján, a felek távollétében össze is adták Corvint a milánói Bianca Sforzával.

Mátyás aggodalma nem volt alaptalan. 1490-ben bekövetkezett váratlan halálát követően az ország zűrzavarba sülyedt. Rövid idő alatt trónkövetelők sora lépett fel. Corvin János mellett a pápa által is elismert trónigénnyel bírt a Habsburg császár, III. Frigyes és fia Miksa, akik követelésüket a Mátyással kötött 1463-as bécsiúj helyi szerződésre alapozták. Származásuk révén (édesanyjuk a néhai Albert király lánya, illetve Luxemburgi Zsigmond unokája volt) jogot formáltak a magyar koronára a Jagelló testvérek, azaz II. Ulászló cseh király és öccse, a későbbi lengyel király, János Albert is.

A kezdetben legerősebb jelöltnek számító Corvin erőfőlnye azonban gyorsan elpárolgott. Mátyás egyházpolitikájának következményeképp először a püspöki kar fordult el tőle, majd Mátyás legbefolyásosabb hadvezérei – Kinizsi Pál, Báthori István, Szapolyai István – is elpártoltak. Döntésükben valószínűleg az is szerepet játszott, hogy Corvin megválasztása esetén az ország lényegében egy kilátástalan, négyfrontos háborúba (az osztrák, a cseh és a lengyel trónkövetelők mellett délről a török fenyegetés is felerősödött) kényszerült volna.

Belátva az elkerülhetetlen kudarcot, délvidéki pártfogói buzdítására Corvin otthagyta a királyválasztó gyűlést és a kincstárral, vala-

A fiatal és az idős Corvin János

mint a Szent Koronával együtt délnek indult. A királyi tanács azonnal egy hadsereget küldött utána, amelyet Kinizsi és Báthory vajda vezettek. Corvin csapatait a Tolna vármegyei Csontmezőnél érték utol, ahol a két sereg véres összecsapásában Mátyás fia végül alulmaradt. A vereséggel Corvin álmái is sírba szálltak és követei útján hamarosan behódolt az időközben megválasztott II. Ulászlónak és a Szent Koronát is visszavittette Visegrádra. (múlt-kor)

Salamon

Kicsi, de menő: az ukulele

Legutóbb a csellóra hívtuk fel a figyelmet, ezúttal az ukulelére, ami tulajdonképpen a gitár kicsi változata és a polinéziai szigetvilág legcsekély kedvelt hangszere. Azonnal eszünkbe juthat róla az Israel Kamakawiwo'ole elhunyt hawaii énekes és zenész által előadott Somewhere Over the Rainbow/What a Wonderful World. Számos híresség játszott ukulelén, például Elvis Presley és a The Beatles tagjai is, újabban pedig egyre menőbb hangszernek számít. Olykor ukulelét ragadnak az új idők sztárjai, Jason Mraz, Vance Joy, sőt Taylor Swift is. Az alábbiakban ukulelész sztárokat mutatunk be.

Ez még csak a kezdet

A zenevilág új felfedezettje, Grace VanderWaal tavalyelőtt nyerte meg az America's Got Talent tehetségkutatót és ekkor még csak tizenkét éves volt. Grace énekel és dalokat ír, az ukulele pedig a védjegyévé vált. Kansasben született 2004. január 15-én, tehát nemrég töltötte be a 14. évét. Egészen kicsi kora óta énekel és dalokat ír. Miután egyik családi barátjukat ukulelézni látta, majd pedig ráakadt a Twenty One Pilots egyik videójára, eldöntötte, hogy ő is megtanul játszani. A tizenegyedik születésnapjára kapott pénzből ukulelét vásárolt és a világháló segítségével gyakorolt. 2015-ben saját dalokat és átdolgozásokat kezdett el feltölteni a videómegosztókra, következő évben pedig már az I Don't Know My Name című szerzeményét adta elő a tehetségkutatón. Még ebben az évben kiadta debütáló középlemezét. Első stúdióalbuma Just the Beginning címmel tavaly novemberben, azaz három hónappal ezelőtt jelent meg. A lemezről kiemelkedett a Moonlight című dal, amelyhez klip is készült. A televíziós zenecsatornákon is igen felkapott.

Az energikus duó

A Twenty One Pilots az elmúlt években nagy népszerűsége tette szert. Műfajilag a zenéjük szinte besorolhatatlan, az alternatív hiphopot vegyítik az electro és indie poppal, a rockkal, a screamóval, a rappel, de dalaikban gyakran hallható ukulele is. Az együttest 2009-ben Ohio-ban alapította meg három egyetemi barát, Tyler Joseph, Nick Thomas és Chris Salih, és még abban az évben kiadták a zenekarról elnevezett első albumukat. Nick és Chris 2011-ben elhagyták az együttest. Ekkor Josh Dun dobos társult Tylerrel, megjelentették a Regional at Best című lemezüket, sőt két további dallal is kedveskedtek a rajongóiknak, egyik a Two, a másik pedig a House of Gold. Utóbbiban fontos szerephez jutott az ukulele, megtalálható a 2013-ban megjelent Vessel című lemezükön. Új albumuk, a Blurryface

2015-ben jelent meg, erről kiemelkedtek a Heavydirtysoul, a Stressed Out és a Lane Boy című dalok. A következő évben az Öngyilkos osztag című filmhez írtak dalt, amely a Heathens címet kapta.

Ukulele dalok

A Pearl Jam 1990-ben alakult Seattle-ben. Rögtön az első lemezükkel, az 1991-ben megjelent Tennyel berobbantak a zenevilágba, kiváltképp az Even Flow, az Alive és a Jeremy című daloknak köszönhetően. Fontos szerepet játszottak a grunge népszerűsítésében, ők voltak az ún. seattle-i négyes egyik tagja, a Nirvana, a Soundgarden és az Alice in Chains mellett. A Pearl Jam viszont az egyetlen ezen együttesek közül, amelynek még él az eredeti frontembere. Mindaddig tíz albumot adtak ki, a legutóbbit 2013-ban Lightning Bolt címmel. A zenekar többször váltott dobost, azt leszámítva megmaradt az eredeti felállás. Az együttes énekese, Eddie Vedder két szólólemezt is kiadott. Az első a 2007-ben megjelent Into the Wild, amely Sean Penn azonos című filmjének a zenéit tartalmazza, második szólólemeze pedig 2011-ben jött ki Ukulele Songs címmel. Eddie ugyanis nagyon szereti az ukulelét. A lemez saját szerzeményeket és átdolgozásokat tartalmaz.

Problémákra hívja fel a figyelmet

Egyre többször bukkannak fel hírességek dokumentumfilmekben. Hamarosan bemutatásra kerül az ismert sztárok közreműködésével készült *Survivors Guide to Prison* című, Matthew Cooke által rendezett dokumentumfilm, amelynek produceri teendőit egyebek közt Adrian Grenier látta el. A film az Amerikai Egyesült Államok börtönrendszerének hiányosságaira és negatív hatásaira hívja fel a figyelmet. Adrian Grenier ugyanis aggasztónak találja, hogy a fogvatartottak nagy része, a szabadulás után nem sokkal visszaesővé válik. A filmben megjelenik Susan Sarandon, Danny Trejo, Jesse Williams, Patricia Arquette, Danny Glover, Cynthia Nixon, Ice-T, Quincy Jones, Busta Rhymes és Macklemore is. Adriant rendezőként is érdeklik a dokumentumfilmek, ő rendezte a New Hampshire-i filmfesztiválon 2010-ben közönségdíjat nyert *Teenage Paparazzo* című filmet, amely a lesifotósok világába kalauzolja el a nézőket. Ebben egyebek közt Lindsay Lohant, Paris Hiltont, Alec Baldwin, Matt Damont és Whoopi Goldberget láthatjuk.

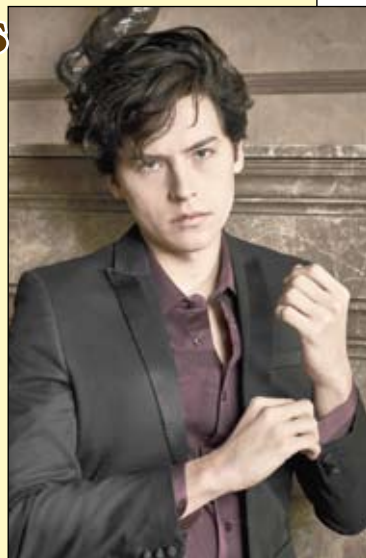
Most is sokan szeretik

A Don Matteo egy olasz tévéfilmsorozat, amely 2000 óta van műsoron az ottani RAI csatornán. Magyarországon egyebek közt a Duna Televízió sugározta. Don Matteo figuráját az 1990-es években álmódta meg Enrico Oldoini olasz rendező és forgatókönyvíró. Inspirációját a hetvenes évek népszerű alakjából, a Gilbert Keith Chesterton angol író által kitalált Brown atya figurájából merítette. A sorozat munkacíme az Ördög és a szentelt víz volt, Terence Hill pedig akkoriban egy másik papszerepre készült, amit viszont lefűjtak. Ekkor jött képbe főszereplőként. A főhős eredetileg a Teodoro nevet kapta, de a színész kérésére a Don Matteót választották, mivel a jelentése „Isten ajándéka”. Don Matteo tehát egy pap, aki korábban misszionáriusként szolgált. Az emberek tisztelik és szeretik, ő pedig igyekszik segíteni a problémáikon és olykor bűnügyeket is megold. A nézők is szeretik Don Matteót, a sorozatnak tíz évada készült el, a RAI pedig beharangozta, hogy a rajongók nagy öröme ez az év a tizenegyedik évaddal kezdik. Az első részt január 11-én sugározták.

Romantikus filmben szerepel

Úgy tudni, hogy Cole Sprouse volt Disney-sztár egy új filmben kaphat szerepet. A *Five Feet Apart* romantikus drámáról van szó, amelyben Cole új oldalát mutathatja meg. A film története állítólag két fiatalról szól, akik első találkozásuk alkalmával egymásba szeretnek, de betegségük miatt nem tudják, mennyi idejük maradt még hátra. Sokan máris kezdik összevetni a *Csillagainkban a hiba* című filmmel. A *Five Feet Apart* a *Szeplőtlen Jane* (*Jane the Virgin*) egyik sztárja, Justin Baldoni rendezi. Cole Sprouse egyébként ikertestvérével, Dylan Sprouse-val alakította még gyerekként a kis Juliant az 1999-es *Apafejben*,

amelyben Adam Sandlerrel játszottak. Cole és Dylan később a *Zack és Cody a fedélzetén* (*The Suite Life on Deck*) című sorozattal szerzett hírnevet. Cole ezek után a *Riverdale*-ben játszott, a *Five Feet Apart*-ben viszont felnőtt éveinek első filmje lehet.

Ő is énekel

Az immár 25 éves Frances Bean Cobain a születése óta lázban tartja a médiát, mivel híres szülők gyermeke. Ő ugyanis Kurt Cobain, a Nirvana elhunyt frontembere és Courtney Love lánya. Francis igyekszik kizárni a széles nyilvánosságot a magánéletéből, a maga útját szeretné járni és nem a szülei ismertségéből, az ő árnyékukban élni. Az alma viszont ezúttal sem esett messze a fájától. A lány elsősorban képzőművészként tevékenykedik, festményeit rendszeresen kiállítják, de emellett énekelni is szeret. Köztudott, hogy Kurt is rajzolt, Courtney pedig a Hole együttesben énekelt. Nemrég Frances feltöltött a világhálóra egy felvételt magáról, amelyen megmutatja, hogyan adja elő Leonard Cohen *Hallelujah*-ját. Sokak szerint Frances nagyon ígéretes és nem győzik arra biztatni, hogy mégis lépjen a szülei nyomdokaiba és építsen ki karriert a zeneiparban.

Jelige: „S.O.S.”

Kedves Bizalmas sorok!

Barátnők vagyunk, mindketten hatodikosok, és mindkettőnknek tanácsra van szüksége. Kettőnk problémája azonos, az egyik barátnőnk, aki mindig uralkodni akar rajtunk, parancsolgat, lépten-nyomon sértő beszélásokat mond nekünk. Azt hiszi, hogy ő mindent tud, és mindig csak mások hibáját veszi észre. Egyszóval, rettentően idegesít bennünket. Ha valakivel beszélgettünk, akkor el kell mondani neki, hogy miről volt szó, különben fenyegetőzik, hogy ki leszünk dobva a klubjából. Azt kell csinálnunk, amit ő mond, mintha az alattvalói lennénk. Kérünk, segíts, adjál tanácsot, mit tehetnénk!

Válasz:

Nagyon jó lenne, ha mindenekelőtt letisztáznátok magatokban, majd beszéljétek meg egymás között, hogy számotokra mit jelent az a szó hogy „barátság”, milyen a jó „barátnő”. Utána, második lépésként, arról is beszélgetsetek el, hogy mennyire fontos nektek, hogy annak a bizonyos „klub”-nak a tagjai legyetek, ahol úgy viselkednek veletek, ahogyan a levélben leírtátok. Mennyire fontos számotokra a basáskodó, zsarnokoskodó barátnőtök. Harmadik lépésként pedig azokat a társaitokat vegyétek számba, akikkel úgyszintén szívesen együtt vagytok, akikkel elmélyíthetitek a kapcsolatokat. Még csak az marad hátra, hogy megmondjátok a „barátnőtöknek”, hogy mi az, ami nem tetszik a viselkedésében, tehát azokat a dolgokat, amiket a leveletekben közöltetek. Elmondhatjátok neki, hogy nem emlékeztek, hogy mikor alakult a „klub”, mi a neve, mikor tagosodtatok be, és mikor szavaztatok meg, hogy ki lesz az elnök, az alelnök, a titkár, mikor fogalmaztatok meg és foglaltatok írásba a klub szabályzatát stb. Remélhetőleg elgondolkodik az egész dolgon, és a viselkedésén is. Ha pedig ti is fontosak vagytok a számára, akkor változtat a viselkedésén. Számítanotok kell arra is, hogy valószínűleg nem veszi jó néven, hogy ellenálltok, ellentmondatok neki, nem engedelmességetek az akaratának. Megharagszik rátok. Ha ez megtörténik, gondoljatok arra, hogy ti mégis többen vagytok /legalább ketten!/, ő pedig egymagában. Arra, hogy ti számíthattok egymásra és azokra a társaitokra is, akikkel szívesen együtt vagytok és barátkoztok, ahol egyenrangú társaként, „barátként” viselkedtek egymással. Ha tovább bonyolódna a dolgok köztetek, forduljatok bizalommal az iskolátokban dolgozó pedagógushoz, pszichológushoz, és számíthattok az osztályfőnökökre is. Közös kell dolgoznotok azon, hogy az osztályotok összekovácsolódott, összetartó, egymást támogató osztályközösség legyen, ahol minden problémát, még a „basáskodást” is meg tudjátok oldani.

Jelige: „Pom Pom”

Kedves Bizi! Segíts! Nem tudom mit csináljak! Van egy barátnőm, aki rám száll, ha jó osztályzatot kapok valamiből. Mindenféleképpen elmond, csúfol, azt mondja, hogy nem érdemeltem meg az ötöst. Nem tudom, miért teszi ezt. Nem szeretnék vele összeveszni, mert első korunk óta osztálytársnők vagyunk. Mit tehetek?

Válasz:

Kedves Pom Pom!

Sajnos, sokszor akaratunk ellenére változik körülöttünk a világ, csak azért, mert az idő múlása megváltoztat mindent és mindenkit. Néha az a legjobb megoldás, ha hagyjuk, hogy megtörténjenek a dolgok. Te is hagyj, hogy az a barátnő, aki megváltozott, s immár ellenfélnek, versenytársnak lát, nem pedig barátnőnek, osztálytársnak, elinduljon a maga útján. Mert ahelyett, hogy örülne a társai sikerének, inkább megkeseríti, elrontja azt, aminek közösen örülnötök kellene. Egyszóval – gonosz veled. Biztos vagyok benne, hogy az osztályodban akad még egy-két diák, aki szívesen barátkozik veled, és aki együtt tud veled örülni a sikereidnek, mint ahogyan te is az övének. Velük töltsél több időt! A „gonosz” barátnőt pedig mellőzzed. Ha egy padban ültök, kérd az osztályfőnöknöd, hogy ültessen át máshová, ha kell, még

az is jobb, hogy egyedül üljél egy padban, mint hogy a melletted ülő zavarjon és bántson. Érdemes nyíltan megmondani neki, hogy bántó a viselkedése, és ezért nem szívesen barátkozol már vele. Hidd el, számos dolog van, amit nélküle is csinálhatsz, csak újra kell gondolnod a dolgaiddat, a lehetséges barátaidat, és újra helyére kerülnek a dolgaidd. A jó osztályzatok gyűjtögetését pedig ne add fel semmi áron se! A tudás az, amit senki nem vehet el tőled.

Jelige: „Micimackó”

Kedves Bizalmas sorok!

(Majdnem) 12 éves fiú vagyok. Közeledik a tavasz, a kedvenc évszámom. Meg a Valentin-nap is. Nálam már megjött a szerelem. Csak az a gondom, hogy 3 felé húz a szívem. Három lány is tetszik. Én a döntéshozásban nem jeleskedek, ezért kérek segítséget. Mit tegyek?

Válasz:

Hááát, Micimackó! Nehéz a dolgod! Mit tegyél? BARÁTKOZZÁL! Élvezd a mind a három lánnyal való barátkozást. Nem kell minden esetben döntést hozni, választani, és már 12 évesen járni valakivel. Ha mind a három lány tetszik, akkor mind a hárommal barátkozni kell. Legyél kedves velük, beszélgetszél, töltsél velük minél több időt, amikor ez összejön. Idővel kikristályosodik, hogy melyik lány jelent többet számodra. Viszont a tapasztalat azt mutatja, hogy millió-egy esetben az történik, hogy megjelenik egy negyedik vagy ötödik lány, aki még jobban fog tetszeni, mint a mostani szimpátiáid. Egyszer csak azon kapod magad, hogy ezeket a lányokat észre sem veszed már, valaki mással van tele a szíved, ő tölti ki a gondolataidat, álmaidat. Szóval, barátkozni, barátkozni, barátkozni!

Jelige: „Bubi”

Kedves Bizi! Hatodikos lány vagyok. Egy fiúval kipróbáltam a nyelvet pusztit. Ezt azért csináltam, mert kíváncsi voltam milyen is. Undorító volt! Nem tudom mi a jó ebben. Mit szeretnek rajta?!

Válasz:

Kedves Bubi! Sajnálom, hogy elszedt a dolgot! Most te is megtapasztaltad, hogy nem kell siettetni a dolgokat! Mindennek megvan a maga ideje!

Hagyni kell, hogy akkor történjenek meg egyes dolgok, amikor felkészültünk rájuk lelkileg és testileg is. Sajnos, számodra az, ami az érzelmi és szerelmi élet fontos része, és ami sokak boldogságának forrása, valami, ami szép és felemelő, most undorító lett. Nem mindegy, hogy kit engedünk ebben az értelemben magunkhoz, hogy kivel fogunk ilyen intim kapcsolatot teremteni. Egészen más lett volna az élményed, ha egy olyan fiúval történik meg az első csók, akibe szerelmes vagy, amikor a tested és a lelked is felkészült, hogy közelebb kerüljél a másikhoz. Biztos vagyok benne, ha majd valóban szerelmes leszel, megváltozik a véleményed, s te is úgy odateszel a csókolódzásért, mint az emberiség többi része. Máskor ne siesd el a dolgokat!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Nem szégyen a szemüveg, ugye?

Látásproblémák bármely életkorban jelentkezhetnek. Ha nem kezeljük, rettenetes fejfájást és olvasási nehézséget okozhat. Jó hír, hogy szemüveg viselésével a legtöbb látásprobléma könnyen kezelhető, de a szükséges szemüveg kiválasztása nem mindig zajlik könnyen. A pontos szemvizsgálat mindenki számára fontos, nem csak azoknak, akik már rendelkeznek szemüveggel vagy kontaktlencsével. Évente egyszer ajánlott beiktatni egy szemvizsgálatot.

A **szemüveg** viselését nem mindenki tartja nagyszerű dolognak, és lehet, hogy egyes tizenévesekből, talán belőled is ellenállást vált ki, amikor váratlanul szemüvegre lesz szükséged. Ha fény derül rá, hogy probléma van a szemmel, de nem kezelik, az később jóval súlyosabb károsodáshoz vezethet. Manapság már igen széles a kifejezetten a tizenéves korosztálynak készülő szemüvegek választéka. Megtalálható a palettán a praktikus és a menő, a keretes vagy a keret nélküli egyaránt. Ha kiderül, hogy szemüvegre van szükséged, a legjobb, ha te magad választod ki, hogy melyiket szeretnéd hordani, és melyik a legkényelmesebb. Természetesen figyelembe kell venni az optikus tanácsait is, hiszen ő tudja, hogy az adott típusú lencsét melyik keretben lehet elhelyezni. Ha szeretsz sportolni, a legjobb, ha egy pót szemüveget is készíttettek, ha valami történne a szemüvegeddel. Praktikus lehet üveg helyett műanyag lencsét, illetve jó minőségű, flexibilis szárú keretet választani. Annak érdekében, hogy a szem-

üveg nem kívánt sérülését elkerüld, meg kell tanulnod azt is, hogy hogyan ápolod és védöd azt, például, hogy hogyan tárold és tisztítsd a szemüvegedet.

A **kontaktlencse** alternatívát jelenthet a szemüveggel szemben, de csak akkor, ha megtanulod felelősséggel használni azt. A szemészek általában nem tanácsolják gyerekek esetében ezt az eszközt a ki- és behelyezés, illetve a lencse tisztán tartásának nehézsége miatt. Tizenhat éves kor környékén azonban a kontaktlencse már valódi lehetőséget jelenthet.

Ha emellett döntesz, első lépésként ki kell kérned a szemész véleményét. Vannak, akiknek a kontaktlencse használata semmilyen nehézséget nem okoz, és nem térnek vissza soha a szemüveghez. Vannak azonban, akiknek sokáig problémát jelent a viselése. Vásárlás előtt, ha teheted, próbáld ki a kontaktlencsét, és azt, hogy hogyan tudod behelyezni és kivenni azt.

Akár a szemüveget, akár a lencsét választod, ne feledkezz meg a szakszerű karbantartásról és az évenkénti orvosi ellenőrzésről!

TESZT

Milyen a kapcsolatod a környezeteddel?

1. Érdeklődsz általában mások ügyei iránt?

- a) Főleg a közelebbi barátaim problémái foglalkoztatnak.
- b) Persze. Minden jó pletyka érdekel.
- c) Bánom is én, kinek mi baja van!

2. Új tanuló érkezik az iskolába, és tanácstalanul ácsorog a folyosón. Mit mondasz neki?

- a) „Segíthetek valamiben?”
- b) „De szépen csillog a hajad! Milyen sampont használsz?”
- c) „Mit bámulsz?”

3. A társaságod este diszkóba szeretne menni, te viszont egy házibuliba vágysz. Mit teszel?

- a) Elfogadom a döntésüket, és örömmel megyek velük a diszkóba.
- b) Előbb házibulizok, majd elmegyek velük a diszkóba.
- c) Duzzogva otthagynom őket.

4. A folyosón az egyik fiatalabb tanuló elesik. Mit csinálsz?

- a) Felsegítem, és megkérdezem, jól van-e.
- b) Átlépem.
- c) Mulatságosnak tartom, és jót nevetek az eseten.

5. Mit teszel, ha valamelyik osztálytársad váratlanul betoppan hozzád?

- a) Örömmel fogadom.
- b) Megkérdezem, hogy hozott-e ajándékot?
- c) Morgolódom, mert valakihez váratlanul beállítani udvariatlanság.

ÉRTÉKELÉS

Ha legtöbb az A válasz:

Fantasztikusan viszonyulsz a társaidhoz. Barátságos viselkedésed miatt bizonyára nagyon kedvelnek a társaid, így aztán barátokból nem szenvedsz hiányt. Gratulálunk!

Ha legtöbb a B válasz:

Magatartásod néha elidegenítheti a többieket. Nem ártana kissé finomítani rajta, hogy a többiek is láthassák, valójában nagyon rendes vagy.

Ha legtöbb a C válasz:

Sajnos nem sok olyan tulajdonságod van, amit mások kedvelhetnének. Nem ártana levetned ezt az ellenséges álarcot, így talán több barátra tehetnél szert.

Kellemetlen szagok? Mit tegyünk?

Tudod, meglehetősen átható szagot árasztatsz egy kemény edzés vagy egy fokhagymás vacsi után. Kiderült, hogy néhány meglepő tényező (például, hogy milyen gyorsan öltözől reggel, hogy mennyi szénhidrátot eszel, vagy hogy horkolsz-e) szintén szerepet játszat a kellemetlen testszag megjelenésében. Megmutatjuk, hogyan oldhatod meg a problémát!

Nem törölközöl meg rendszeren zuhanyozás után?

Talán eddig nem gondoltál rá, de a zuhanyzás utáni alapos törölközés megelőzheti a testszag-problémát. Hogy mi köze a törölközésnek a szagokhoz?

Ha csak a víz nagyját törölsz le a testedről, a megmaradó nedvesség megrekedhet a hónalj-nál, a fülek mögött, a nemi szerveknél, sőt, még a lábujjaid között is. Ilyenkor nem jut el oda a levegő, ezért a baktériumok és gombák könnyebben elszaporodnak, és összekeveredve az izzadsággal irritációt vagy testszagot okoznak.

Megoldás: törölközz meg alaposan minden zuhanyozás után!

Szereted a chillit?

A nagyon illatos, intenzív aromájú összetevőkből álló ételek, mint a curry (indiai fűszer), a fokhagyma vagy a chilli, nemcsak kellemetlen lehetet, hanem testszagot is okozhatnak.

Amikor ezeket az ételeket emészted, a folyamat során számos szagos, kéntartalmú gáz keletkezik. A legtöbbje ezeknek a melléktermékeknek a belekben vagy a májban bomlik le, de néhány a vérkeringésbe is bejut, így a pórusokon keresztül, vagyis a bőrödön át távozik a szervezetedből, és ez a hatás több órán át is eltarthat.

Megoldás: Ideiglenesen eltüntetheted a rossz lehetet szájvízzel, vagy friss petrezselyem, édesköménymag, mentalevél rácsálásával, de a szag csak akkor fog teljesen elmúlni, ha az aromás ételt teljesen megemésztette a szervezeted. Ha azt tapasztalod, hogy ezek az ételek gyakran okoznak kellemetlen testszagot nálad, kerüld a el őket egy fontos találka vagy randi előtt, fogyaszd őket in-

kább olyan időszakban, amikor nem okozhat kellemetlenséget.

A fogkeféddel csak a fogaidat mosod?

Tudtad, hogy ha elhanyagolod a nyelvvedet, akkor a leheleted korántsem lesz annyira friss, mint szeretnéd?

A nyelvvedet szőrszerű nyúlványok ezrei borítják, amiket papilláknak hívnak, és amiken az apró ételdarabok megtapadhatnak. Így még ha rendszeresen mosod is a fogad és fogselymet is használsz, az étkezés után apró ételdarabkák maradhatnak a szádban, baktériumokat gyűjtve, amik hidrogén-szulfidot bocsátanak ki, rossz lehetet okozva.

Megoldás: A szájvíz segíthet, de a legjobb mód a baktériumok, az elhalt sejtek és az étel maradványainak eltávolítására a nyelvved hasadékaiból, az olcsó nyelvkaparó. Egy lány sörtéjű fogkefe is jó a baktériumok eltávolítására. Vagy válts olyan fogkrémre, ami klór-dioxidot tartalmaz vagy teafaolajat, ami egy erőteljes fertőtlenítő, kellemes, eukaliptuszhoz hasonló illattal.

Mondták már neked, hogy éjszakánként horkolsz?

Ha tudtál róla, ha nem, bizonyára gyakran tapasztaltad már, hogy reggel iszonyatos szájszaggal ébredsz. A horkolás együtt jár a nyitott szájjal való alvással, amelytől kiszárad a szád, melynek következtében az elhalt sejtek felhalmozódnak és bomlani kezdenek. Ez okozza a reggeli kellemetlen lehetet.

Megoldás: Reggel a fogmosás és fogselyem használata mellett gargalizálj egy kis pohár savas citromlével, hogy elpusztítsd a szájszagot okozó baktériumokat. Aztán egyél egyszerű natúr joghurtot (cukormenteset), ami egészséges laktobacillus nevű baktériumokat tartalmaz. A citromjoghurt párosítás azonnal semlegesíti a szagot és a hatása 12-24 óráig tart.

Kapkodva eszel napközben?

Ha pár perc alatt küzdöd le az ebédedet a feladatok sűrűje miatt, lehet, hogy kellemetlen délutánnak nézel elébe.

A túl gyors rágás, a habzsolás vagy akár a szívószállal történő ivás miatt is túl sok levegőt nyelhetsz le. Ennek a levegőnek a nagy részét kiengeded (ami nitrogént, oxigént, és szén-dioxidot tartalmaz) a gyomrodból büfögéssel. Ami megmaradt, az emésztőrendszeren keresztül folytatja útját, míg végül távozik a szervezetedből, szintén gáz formájában. Ez így egyszerűen hangzik, ám annál kellemetlenebb. A feszítő, görcsös érzés a hasadban, vagyis a haspuffadás ugyanis az esetek jelentős részében a kapkodó evés eredménye.

Megoldás: Adj elég időt magadnak, hogy rendszeresen megrágd az ételt, lehetőleg gigantikus harapások nélkül. Időnként tedd le a villát, ami majd lelassít, ha szükséges. Szintén ne egyél olyankor, amikor aggodsz, ideges vagy stresszes vagy, ugyanis ez megzavarhatja az emésztésedet.

Csak dezodort használsz?

Ha sorra vullanak kudarcot a dezodoraid, és nem tudod miért, akkor lehet, hogy eddig elsiklottál egy lényeges tényező felett. Bizonyosodj meg róla, hogy a stifted izzadságátlót is tartalmaz!

A dezodorok csak átmenetileg fedik el a testszagodat, nem óvnak meg az izzadástól. Az izzadságátlók viszont elzárják az izzadságmirigyeket, és megakadályozzák az izzadság kiválasztását.

Megoldás: Igazán csak egy izzadságátlóra van szükséged, de ha friss óceán illatot szeretnél, legálább válassz olyat, ami mindkettőt tartalmazza. A hatás 24 óráig, vagy tovább is tarthat, még ha reggel zuhanyozol is. Ha ez nem segít, kérdezd meg orvosodat az erősebb izzadságátlókról. (KamaszPanasz)

Hogyan kerüljük el a megfázást?

Gyakran moss kezet!

Ebben az időszakban, ha lehet, még fontosabb a kézmosás, mint bármikor máskor. Képzeld el, hogy a kapaszkodót, amit a buszon megfogsz, előtted hány ember fogdosta össze orrfújás után... valósággal a melegágya ez a vírusoknak. Az ilyen támadásokat csak úgy tudod kivédeni, ha mindig alaposan kezelt mosol. **Tea/citrom/méz a legjobb!**

Ha úgy érzed, hogy bujkál benned valami, vagy esetleg átfáztál, akkor amint teheted, igyál egy forró teát, amit citrommal (a vitaminokért) és mézzel (a tisztító hatása miatt) ízesítesz. Ez persze nemcsak az egészségedre, de a közérzetedre is nagyon jó hatással lesz.

A sós víz a barátod

Nos, mielőtt megjíjdnél, ezt nem kell lenyelni, csupán gargalizálni kell vele! Ez egy

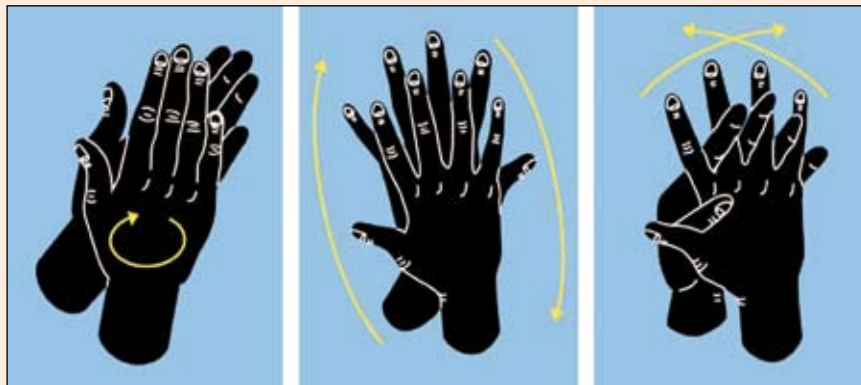
olyan praktika, amit már a nagyszüleink nagyszülei is sikerrel alkalmaztak. A begyulladt torok elleni legjobb megoldás ez, hiszen nagyon hatásosan fertőtleníti a gyulladt területeket.

Maradj aktív!

Attól még, hogy meg vagy egy kicsit fáva, nem kell egész nap az ágyban heverned. Az immunrendszer erősítése érdekében fontos mozgásban maradni. Persze ez nem azt jelenti, hogy lázasan fuss a konditerembe, de ha csak épp, hogy meg vagy fáva, akkor legalább egy sétára mozdulj ki!

Fontos a helyes étkezés

Az egészséges étrend a mindennapokban is nagyon fontos, de amikor egy kicsit levertebb vagy, akkor talán még fontosabb, hogy vitamindús, gyümölcsökkel és zöldségekkel teli étrendet biztosíts magadnak.

A kézmosásnak is megvannak a szabályai

Milyen típusú a hajad?

Zsíros

Stressz is okozhatja, de általában a faggyúmirigy túlműködése felelős érte. A zsíros haj könnyen összeáll, rálapul a fejre, ezért gyakori mosást igényel. Ha ilyen a hajad, akkor mindenképpen speciálisan zsíros hajra kifejlesztett termékeket használj, és kerüld a fixálókat, zseléket!

Vékonyzálú

Könnyen törik, ezért az ilyen hajúaknak nem ajánlatos a hosszú frizúra. Ha ilyen a hajad, akkor használhatsz dúsító termékeket (hajlakkot, fixálót), és profi vágta fazonnal lehet trendi frizurád.

Száraz

Nehezen kezelhető, alacsony a nedvességtartalma. Mivel elég kényes, lehetőleg ne fésd, ha ilyen típusú a hajad! Használj hajmosás után tápláló, regeneráló pakolást!

Törékeny

A hajvégek töredeznék, kettéválnak, olykor akár három részre is. Ha ilyen a hajad, akkor nem árt rendszeres, úgynevezett egészségügyi vágásra járnod.

Sokszor hiába álmodunk meg valami extra szép frizurát, ha természetes adottságaink nem elegendők ahhoz, hogy azt a fejünkön viseljük.

Tudd meg, hogy milyen típusú a hajad, és annak alapján válassz frizurát!

Normál

Rugalmas és pont megfelelő a nedvességtartalma, így többféle frizúra alakítható belőle. Lehet hosszú vagy rövid, ahogy bármilyen fazon is vágható belőle. Ha már ilyen jó hajad van, ne rontsd el festékekkel!

Tanulási tippek

Elfordítod a kulcsot a zárban, belépsz a lakásba, a sarokba vágod az iskolatáskádát, magadhoz veszel némi ennivalót, s beülsz a tévé vagy a számítógép elé. Sorozatok, cselelés stb... Egyszer csak hazaérnek a szülők a munkából, este lett, s te még nem is tanultál semmit.

Lássuk, hogyan tudnád helyesen beosztani az idődet az otthoni tanulásban!

– Miután hazaérsz, egyél némi könnyű ételt. Egy joghurtot, egy finom gyümölcsöt, vagy kapj be pár szem szőlőcukrot. Utóbbi élenkítő hatású, segít összpontosítani. – Figyeld meg, mikor vagy a leginkább aktív. Érdemes arra a napszakra időzíteni a tanulást. Este tudsz tanulni vagy inkább reggel fog az agyad? Esetleg délután, rögtön a sulis után? Ez utóbbi a legesszerűbb, hiszen még frissek az információk.

– A megfelelő napszakban irány a szobád. Csukd be az ajtót, kapcsold ki a telefont, a tévét, a számítógépet, s láss neki a tanulásnak. Ha csak erre koncentrálsz, sokkal hamarabb végzel, mintha közben Twitterelnél vagy a Facebookon lógnál. S azt se felejtse el, hogy a munka után sokkal edesebb lesz a pihenés!

– Ha már kifáradtál, esetleg úgy érzed, hogy már egyáltalán nem fog az agyad, menj ki pár percre a levegőre, mozgass meg a tagjaidat, akár futhatsz is egy kicsit. Ha ennyire azért nem vagy aktív, egy frissítő zuhany is jót tehet, utána újra menni fog a tanulás.

– Használd a piramismódszert. Első lépésként nézd át a leckéket, húzd alá a kulcsszavakat. Tanuld meg szó szerint ezeknek a definícióit. Ez lesz az első szintje a piramisnak. A második lépésben a fontosabb dolgokat írd le, amelyeket nem lényeges szóról szóra tudnod. Négyezer-ötször olvasd el ezeket is. Ezután jön a piramis csúcsa, a kisbetűs részek, amelyeket csak egyszer-kétszer kell elolvasnod. Ezek azok a pluszinformációk, amelyeket a tanár nagyon fog értékelni, ha eszedbe jutnak felelet közben, látni fogja, hogy tájékozott vagy.

REJTVÉNY

[illegible]

Keresztrejtvény

– Vajon miért karikás az ördög szeme?
(A válasz a rejtvényben van.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 11. Német autómárka, 12. Tanítási idő egy-egy szakasza, 13. Szintén ne, 14. Orosz folyó, 15. Csaohs, 17. Majdnem szántani, szerbül, 19. Nem így, 21. Én latinul, 22. Versenyállat, 23. Buli közepe, 24. Angol igen, 26. Bibliai hegy, 29. Gyógyító hatású fürdő, 31. Románia, 32. Eláztál egymemű betűi, 34. A válasz befejező része.

Függőleges sorok: 1. Mindig jókedvű, 2. Korai gyümölcs, 3. -ra, -..., 4. Talaj szerbül, 5. Hangtalan Zita, 6. Ö. A., 7. Renomé páratlan betűi, 8. Skálahang, 9. Koros, 10. A rozs is ez, 15. Bánat, 18. Felső ellentéte, 20. Nemesi cím volt, 21. Későbbre halaszt, 23. Szökkenés, 25. E. Y., 26. Gaz, 33. Feszítőeszköz.

Betűrejtvények

1

$\frac{\text{Cl}}{2}$ PÓ

2

É
FA

3

K V
A Á

4

AAAAAALOM

Skandináv rejtvény (7.)

Rejtvényünkben Dél-Szerbia közkedvelt téli üdülőhelyének nevét rejtettük el.

				JAPÁN FŐVÁROSA		PANCISOVA		HAVAS SZÉLVIAHAR SPANYOL HAJÓHAD		ELEMZÉS		KAMAT RÉSZE		GÁRDONYI GÉZA NŐALAKJA		KARCÁSÚ TÖRÖK TORONY CSÍK		FOSZFOR			
				KELET								EGY									
				FOTEL TARTOZÉKA 1001								EGY BÁCSKAI VÁROSBAN A MULT IDŐ JELE								SUGÁR	
																				SZÖVETSÉG	
						AZ EGYIK IDŐ								BELGRÁD HEGYE SPORT-MEZ							
KÖZLEKEDÉSI ÚTVONAL (ÉK. H.)		NŐI NÉV		OXIGÉN		ÓCSKA, KOPOTT, NÉPIESEN KELETI FÉRFINÉV								KÁZUS		R. I. D. BIZTAT EGYNEMŰI					
		CSONT...		KÉN																	
ILYEN A RÉGI SZALONNA						HALASZT-GAT						MEGHATÓD-VA, HALKAN MONDJA KIS NIKOLETT									
NYAKBA-VALÓ						ELŐL MEGY A...														CS	
TÉLI CSAPADÉK				AAAA		-...-RE															
								NÉVELŐ		NEM HALL HÉTVEG								DEHOGY!		ZÉRÓ OLASZ-ORSZÁG	
FÉL ÖT!		TUDATOS TÖREKVÉS								HANG-JEGYEIM											

HATVANÉVES A LEGO

Egyszerű elemekből végtelen számú alakzat

1958. január 28-án szabadalmaztat-
ták a ma ismert LEGO-téglát,
amelyet azóta is úgy gyártanak, hogy a fél évszázados darabok illeszkednek a ma készültekhez. A LEGO a világ tíz legnagyobb játékgyártójának egyike, 2016-ban több mint 75 milliárd színes LEGO-téglát adtak el. A varázsa abban rejlik, hogy egyszerű elemekből végtelen számú alakzat hozható létre.

A LEGO diadalútja a Dánia közepén fekvő Billund faluból, egész pontosan **Ole Kirk Christiansen** szerény műhelyéből indult. Az 1891-ben született ácsmester ifjúkorában külföldön dolgozott, norvég feleségével 1916-ban vásárolták meg a billundi műhelyt és fatelepet. Jóllehet ügyes mesterember volt, nehezen boldogult: 1924-ben a műhelyben játszó kisfiak tüzet okoztak, s az épület a házzal együtt porrá égett. Christiansen nem adta fel, még nagyobb házat épített, s folytatta a munkát. A sorscsapások azonban még nem értek véget: felesége meghalt, magára maradt négy gyermekével, éppen akkor, amikor a nagy gazdasági válság hullámai elérték Dániát.

A helyi gazdák többsége a csőd szélére került, Christiansen a megrendelések elapadása miatt bútorok helyett olyan eszközöket kezdett készíteni, amelyeket vevői még megengedhettek maguknak: fűrészbakokat, létrákat, vasalódeszkákat és játékokat. E játékok kezdetben nagyok és egyszerűek, de kifogástalan minőségűek voltak. A termékpalettán 1932-ben már 28-féle játék szerepelt, köztük hajó, kocs, repülőgép és egy hatkerekű busz is. Anyaguk helyben kivágott, majd két évig a szabadban, ezután három hétig kemencében szárított nyírfából volt, a kész játékokat többször csiszolták, és alapozás után háromszor festették át. Christiansen csak a legjobb minőséget volt hajlandó kiadni a kezéből, jelmondata így szólt: "Csak a kiváló elég jó."

Termékeik nagyobb részét 1934-re már a játékok tették ki, ekkor érezte úgy, hogy vállalkozásának új, könnyen megjegyezhető nevet kell adnia. Pályázatot hirdetett alkalmazottai között, de végül a saját maga által kitalált LEGO (a dán *LEg* és *GOdt* – *játssz jól* szavak összevonása) mellett döntött, nem tudva, hogy a szó latinul is értelmes, azt jelenti: összerakom, összeszerelem. A LEGO cég 1935-ben kezdte árusítani a guruló, zsineggel vontatható, csőrét kitérő kacsát, amelyből mindössze 100 darab készült. A gyerekek kedvence volt a fajó is, de a piac hamar telítődött. Christiansen ezúttal is feltalálta magát: a jójokat kettévágta, és a játékkocsik kereké-
ként

hasznosította. A vállalkozás számára 1936-ban az előző évi nyereségnek megfelelő összegből vett modern gépeket, s a beruházás kifizetődött, az üzlet egyre jövedelmezőbb lett.

A második világháború kitörése után, 1940-ben a németek megszállták Dániát, ami paradox módon előnyösnek bizonyult a LEGO számára: az importot betiltották, a fém és a gumi a hadiparnak kellett, ezért nőtt a kereslet fajtáik iránt. 1942-ben egy rövidzárlat következtében műhelye másodszor is leégett, de hitelből még nagyobb, 2300 négyzetméteres gyárat építtetett.

A háború után a "hozzáértők" tanácsai ellenére csillagászatnak számító összegért műanyag fröccsöntő gépet vásárolt, azzal számolva, hogy a fahiány miatt divatba jön az addig lenézett műanyag. A géppel készített egy szétszedhető teherautót, majd miután 1947-ben szert tett a brit Kiddyraft cég által gyártott, egymáshoz kapcsolható műanyag játéktéglára, ezekkel kez-

dett kísérletezni. A LEGO cég 1949-ben dobta piacra első műanyag játékait, amelyek 1953-ban kapták meg a LEGO Mursten, vagyis LEGO-téglák nevet.

Az akkor harmincnégy éves **Godtfred Christiansen**, a LEGO ifjú ügyvezető igazgatója 1954-ben egy londoni bevásárlóközpont igazgatójával beszélgetett a játékpiacon. Beszélgetőtársa a kreativitást és a rendszert hiányolta, s a „rendszer” szó szöveget ütött Godtfred fejébe. Végül arra jutott, hogy a LEGO is lehetne „rendszer”, melynek alapjául a LEGO-tégla szolgálna. 1955-ben kezdték árusítani a Várostervező játékot, amely lehetővé tette, hogy a gyerekek a kockákból házakat, sőt egész várost építsenek. A kockák minősége azonban még nem volt kifogástalan, ezért csak a finomítások után, 1958. január 28-án szabadalmaztatták a ma ismert LEGO-téglát, amelyet azóta is úgy gyártanak, hogy a fél évszázados darabok illeszkednek a ma készültekhez. A téglák a tetejükön bütökösek, aljuk lyukas, s rendkívül pontosan kapcsolódnak. Az összerakásukhoz, szétszedésükhöz szükséges erőt is pontosan meghatározták, hogy az építmények ne eshessenek szét maguktól. A LEGO varázsa abban rejlik, hogy egyszerű elemekből végtelen számú alakzat hozható létre, a kockák jelentős része Nyíregyházán készül, itt gyártják a világon forgalmazott valamennyi DUPLO játékot is.

A játéknagyhatalomra fejlődött, ma is családi tulajdonban álló LEGO 1968-ban nyitotta meg első élményparkját, a LEGOLAND az eredeti LEGO gyár mellett, Billundban épült fel. Ezt követte a windsori Angliában, a carlsbadi az Egyesült Államokban, a gүнzburgi Németországban. A LEGO a világ tíz legnagyobb játékgyártójának egyike, 2016-ban több mint 75 milliárd színes LEGO-téglát adtak el. A világ legnagyobb LEGO-modellje, egy teljes életnagyságú Csillagok háborúja űrvasársgép ötmillió kocka felhasználásával épült, sőt már a világűrben, a Nemzetközi Űrállomáson is raktak össze LEGO-játékot az asztronauták. (MTI)

Furcsa lehetett

Nagyapának szép hosszú szakálla van. Az unokája megkérdezi tőle:

- Nagyapa, te is voltál valamikor kisfiú?
- Persze.
- No, akkor igen furcsán nézhettél ki ezzel a hosszú szakállal.

Illemtan

- Pisti, tanulj már meg végre késsel-villával enni! - figyelmezteti a mama a kisfiát.
- Jó, mama - mondja Pisti megadóan.
- De akkor melyik kezemmel fogjam a húst?

Mi az?

- Mi az: földobod, piros, leesik, nyávog?
- ?
- Mindegy, csak piros legyen, és macskára essen!

Dicsekvők

- Az én papám készítette a Szabadság-szobrot - dicsekszik Dávid.
- Az semmi! - szól Edvin.
- A Holt-tengert meg az én papám fojtotta meg.

Haladás

- Borbély, az inasa megvágta az arcomat!
- No, mégis halad! Tegnap a jegyző fél fülét vágta le.

Reménytelen

- Mi az abszolút reménytelen?
- Kopasz emberrel hajba kapni.

Köhögés

- Kisfiam, ha köhögsz, tedd a szád elé a kezed! - szól az anya a fiára.
- Hiába teszem - válaszol a gyerek -, akkor is köhögök.

Szórakozottság

- Mi az abszolút szórakozottság?
- Ha az ember az almát vakarja és a fejét hámozza.

Csoda

- Mi az abszolút csoda?
- Ha egy vasmacskának vascicái születnek.

Zokni

- Mi az abszolút lehetetlen?
- Kamatlábra zoknit húzni.

Dicsekvés

- Zsolti azzal dicsekszik Karcsinak, hogy az ő kutyája tud beszélni.
- Tudom - mondja Karcsi.
- Honnan? - kérdezi Zsolti.
- Onnan, hogy a macskám mondta tegnap este.

Vizsgáztató:

- Önnek inkább a lottóval kellene próbálkoznia.
- ???
- 90 kérdésből éppen ötöt talált el.

Kisokos

- Képzeld, apu, a tanító bácsi elismerte, hogy okosabb vagyok, mint ő!
- Hogyhogy, fiacskám?
- Először azt mondta, ha valamit nem tudunk, kérdezzük meg az okosabbtól. Aztán megkérdezte tőlem, mennyi ötször tizenket-tő.

Noé bárkája

- Alig halad előre a sor Noé bárkája előtt.
- Valami baj van elől? - kérdezi türelmetlenül a nyúl a zsiráfot. A zsiráf szemlélődik egy ideig, majd így szól:
- Légy türelmes. Még sokáig eltarthat, amíg a százlábú papucsra cseréli a cipőit.

Csomagok

- A skót a pályaudvaron megkérdezi a hordártól, mennyiért viszi el a csomagjait.
- Az elsőt két pennyért, a többi egyért - felelni a hordár.
- Akkor az elsőt én viszem, a többi pedig maga.

Fogó

- A szerszámok kergetőznek az asztalosműhelyben. Megszólal a gyalu:
- Te vagy a fogó!

Ajándék

- Csak tudnám, mit ajándékozzak a feleségemnek születésnapjára! - töpreng Kovács úr.
- Miért nem kérdezed meg? - javasolja a barátja.
- Az nem lenne szerencsés, olyan sok pénzt nem szeretnék kiadni.

Könnyű diagnózis

- Furcsa figura ront be az orvoshoz. A fülében zöldborsó, az orrában cseresznye, a feje tetején meg egy fél görögdinnye van.
- Mondja meg, mi bajom van, doktor úr!
- kiált rá kétségbeesetten az orvosra.
- Roppant egyszerű! - feleli az orvos.
- Maga szemmel láthatóan helytelenül táplálkozik.

Kutyavásár

- A vadász hallja, hogy fajtatiszta agarat árulnak a szomszéd faluban. Mivel szeretne kutyát venni, elmegy, hogy szemügyre vegye az állatot.
- Ennek a kutyának túl rövid a lába!
- jegyzi meg.
- Már hogy lenne túl rövid?! - csattan fel a gazda. - Hiszen mind a négy lába a földig ér!

Blahblah

- Az arab bemegy a bárba, és azt mondja a pincérnek:
- Blahblahblabla kóla.
- Elnézést, uram, nem értettem: jéghideg micsodát tetszik parancsolni?

Felezés

- Pistikét az iskolában felszólítja a tanár: Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet húst, mennyi lesz belőle?
- Kettő - feleli Pistike.
- Remek! És amennyiben azt is félbevágja?
- Négy.
- Kitűnő.
- És ha azt is?
- Nyolc.
- Nagyon jó. Ha azt is?
- Tizenhat.
- Igen. És ha még azt is félbevágja?
- Fasírt! - vágja rá Pistike.

Bátor nyúl

- Találkozik a kismalac a bátor nyúllal.
- Szia, bátor nyuszi! Te tényleg nem félsz a rókától?
- Tényleg.
- Veled tarthatok? Hallottam, hogy pont erre vadászik, és nagyon félek.
- Gyere.
- Te bátor nyuszi, már érzem, hogy itt a róka a közelben. Biztos nem félsz?
- Biztos.
- Már látom is, ott vicsorog. Hogyhogy téged nem esz meg?
- Néhanapján viszek neki egy malacot.

Félelmetes számok

4

A rejtélyes 4-es

Kínában, Japánban, Koreában és Tajvanon a 4 szám tabunak számít, aminek igen egyszerű oka van: a 4-et jelentő szónak hasonló hangzása van, mint a „halál” szónak. Akármilyen hihetetlenül is hangzik, de ezekben az országokban többnyire nem használják a 4-et, a 3 után azonnal az 5 következik. Az autók rendszámablájára nem nyomtatnak négyest, a házak, lakások számozásából is hiányzik ez a számjegy. Minden országban, ahol nagyszámú kínai népesség van jelen, ugyanez a helyzet.

A misztikus 7

Az ominózus hetes számhoz rengeteg esemény, rejtély és törté-

nés kapcsolódik. A szivárvány hét színből áll, Hófehérke hét törpével találkozott a mesében, a sárkánynak is hét feje volt, hetedhét országot kellett bejárnia a mesékben szereplő királyfiának és szegénylegényeknek. És nem utolsósorban hét napból áll egy hét. Állítólag ízlésünk is hétévente változik, és a párok kapcsolatban is mérőföldkőnek számít a 7. év.

A tökéletes 12

Ezt a számot teljes egészében tökéletesnek tartják: 12 hónapból áll egy év, 12 állatövi jegy található a zodiákusban, 12 órából áll a

nappal, és 12 órából áll az éjszaka, 12 tanítványa volt Jézusnak a Bibliában, 12 törzs alkotta Izraelt, 12 isten található a görögök Olümposz hegyén. Ezért van az, hogy ami túl lép a 12-n, az már ismeretlennek és veszélyesnek számít – lehet, hogy ezért tartják a 13-at szerencsétlen számnak.

Péntek, 13-a

A péntek volt a kivégzések napja az ősi Rómában – aznap feszítettek keresztre a Názáreti Jézust. Ez volt a hóhérok napja a középkori Angliában is. Talán ezért számít a péntek 13-a különösen rossz nap-

nak. A pénteki nap egyébként sok más dologhoz is fűződik. A germán nyelvekben például a péntek a skandináv mitológiai Freya, a termékenység istennőjének nevére vezethető vissza, akinek fogatát többnyire fekete macskák húzták. A kereszténység boszorkánynak titulálta őt, ezért ez is nagyban hozzájárulhatott ahhoz, hogy a pénteket félelmetes napnak vélik. Sokak számára azonban ez a nap szent napnak számít. A muzulmánok pénteken mennek a mecsetbe, és ekkor kezdődik a zsidók sabbatja is.

Kakuktkojás

Az emberek 90%-a nem találja meg 30 másodpercen belül azt a kutyát az alábbi fotón, amelyik más mint a többi. Neked hány másodperc alatt sikerült kiszúrni a kis kakuktkojást?

(Megoldás: felülül a 3. sor közepén)

FEJTÖRŐ

Arckép

Egy férfi valakinek az arcképét nézegeti. Amikor megkérdezik tőle, kit ábrázol a kép, azt válaszolja:

– Nincs testvérem, de ennek a férfinak az apja az én apám fia. Ki van a képen?

(Megoldás: A fia.)

Lóverseny

A nagydíjért indított versenyben Titán egy testhosszal Sellő előtt futott be. Kozmosz fél testhosszal Sellő után végzett, Fiasó egy testhosszal megelőzte Cicerót, aki Sellővel és Olimpiával egyszerre ért célba. Ki futott be elsőnek?

(Titán és Fiasó. Egyszerre értek célba.)
(Megoldás:)

Egy égő, három kapcsoló

Van egy folyosó, a végén egy szoba egy égővel. A folyosó elején, ahonnan nem látni a szobába, három kapcsoló. Akármilyen tehetesz a kapcsolókkal, de csak egyszer mehetsz be a szobába. Hogyan találod ki, melyik kapcsoló gyújtja az égőt?

(Egyet bekapcsolunk, várunk egy kicsit, kikapcsoljuk, majd a másik kettőt egyszerre bekapcsoljuk, és megyünk a szobába. Az égő az első, a másik kettő az utolsó.)
(Megoldás: Az egyiket felgyújtjuk, hosszabb idő után elől, a másodikkal nem nyúlunk, a harmadikat felgyújtjuk, és úgy hagyjuk.)
(Megoldás: A szobában aztán megállunk, hogy az égő forró, hideg vagy éppen ég.)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei 3. számunk nyereménykérdése a téli olimpia jegyében született. Fel kellett ismernetek, hogy mely sportágról van szó, amely természetesen szerepel a Dél-Koreában zajló olimpiai játékokon is. Sajnos nagyon kevés havat láttunk idén, és a téli sportágak is távol állnak legtöbbszörünkől, de azért – meglepetésünkre – nagyon sokan helyesen választottak. A felvételen szánkó-alkalmazotosságra ugró sportoló ugyanis nem szánkózik, hanem szeletozozik.

A szerencsés nyertes a **magyarokanizsai Oláh Sámuel, a J. J. Zmaj iskola hetedikese**, aki szerint: „a szeletozozó nevű sportágról van szó. A sportág 1892-ben, az első fémvázás szerkezet elkészültekor kapta a nevét, mondván, nagyon hasonlít a csontvázra (angolul skeleton). 1926-ban a szeletozozó olimpiai sportág lett. Maga a sporteszköz gördeszkára hasonlít, 80–120 cm hosszú, a férfiaké 33–43 kg, a nőké pedig 29–35 kg.” Ígéretünkhöz híven a nyertes Törőcsik Nagy Tamásnak, az Újvidéki Rádió sportújságírójának az ajándékát kapja, méghozzá a Dakarali-jegyzetombót. A nyereményt a jövő hónap elején postázzuk.

Újabb feladványunk a mellékelt fotóhoz kapcsolódik, s ezzel a sportról az oktatás vízeire evezünk. Ez az épület sok diáknak, különösen bánáti diáknak biztosít otthont középiskolai tanulmányai idejére. Tudjátok-e, mely helységben található, és hogy hívják? Ez a nyereménykérdés, de kommentárokat, ismereteiteket hozzáfűzhetitek, szívesen vesszük. Egy pontos választ adó olvasónk ezúttal is jutalomban részesül. A választ küldjétek mielőbb címünkre, legkésőbb **2018. február 28-ig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: **jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Még egy rajzpályázat Mátyás király témájára

A Temerini Alkotóműhely és Képzőművészeti Tábor (TAKT) pályázatot hirdetett vajdasági általános iskolák 1–4. osztályos tanulóira, melynek témája: Mátyás király a mesék világában.

Választható műfajok: festészet (tempera, akril, vízfesték), kollázs (fotó, papír stb.), kombinált technika (festészet + kollázs). A munkák mérete 5-ös blokk (400 x 290). A beérkezett pályaműveket háromtagú szakmai zsűri értékeli. Minden kategóriában az első három helyezettet díjazzzák. A munkák mellé fel kell tüntetni a pályázó nevét, születési dátumát, lakcímét, e-mail-elérhetőségét és a munka címét. **Beküldési határidő: 2018. május 1-jétől június 30-ig.** Cím: TAKT, 21 235 Temerin, JNA 128.

Eredményhirdetés 2018. szeptember elején a Magyar Szóban és a TAKT Facebook-oldalán.

A munkákból a TAKT kiállítótermében nyílik kiállítás.

Tanárok az alsósoknál

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályába január utolsó hetében tanárok látogattak el, hogy órát tartsanak. Volt földrajz, magyar és torna, ami nekem személy szerint nagyon tetszett. Föcín Szerbiáról esett szó, térképészkedtünk, magyarul a számnévről tanultunk, tornaórán pedig csoportokban játszottunk különböző játékokat, és persze ami nem maradhatott ki: versenyeztünk – tudósít benünket Kuti Lili.

Ugyanerről Kávi Renáta így fogalmaz: „A felsős tanárok órát tartanak nekünk. Eddig a föci-, a magyar- és a tornatanárral is-

merkedtünk meg. Föcín a Szerb Köztársaságról tanultunk, magyarul a számnevekről. A tornán nem voltam, mivel betegen feküdtem otthon. Legjobban a föcióra tetszett.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matica srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) **plasma@magyarszo.rs** ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: **www.jopajtas.com** ■ Szerkesztőségi e-mail: **jopajtas.szerk@magyarszo.rs**